

DARBININKAS

XLVI NO. 65.

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 26, 1961

910 WILLOUGHBY AVE.,
BROOKLYN 21, N. Y.

10 CENTŲ

Prezidento Kennedy pirmasis pasirodymas Jungtinėse Tautose

PREZIDENTAS KENNEDY: Problema yra ne vieno žmogaus mirtis, bet J. Tautų organizacijos likimas.

GENEROLO CLAY POLITINIS DEBIUTAS VAKARŲ BERLYNE

Politinių įvykių sutapimas: Rugsėjo 21 vak. sekr. Rusk pradėjo kalbėtis su Gromyko. Rugsėjo 22 vakarų Berlyne buvo paradas garbei generolo Lucius Clay, kuris atvyko kaip prezidento asmeninis atstovas. Rugsėjo 23 spaudoje jau paskelbta: esą Amerikos "autoritetingi šaltiniai" įspėjo Bonnos vyriausybę, kad yra jos interesas susitaikyti su dviejų Vokietijų faktų ir pradėti derybas su rytų Vokietija; kad ir Amerika sutiks su rytų Vokietijos daline kontrole susisiekimui su Berlynu. Tą pat dieną paskelbtas ir Vokietijos vyriausybės nuostebimas, kad Amerika keičia savo politiką Vokietijos klausimu, nors tai nebuvo svarstyta užsienių reikalų ministrų konferencijoje. Tą pat dieną valstybės departamentas paskelbė blankų pareiškimą, kad Amerika politikos nekeičia ir Vokietijos sujungimo idėjos neatsisako. Trečią dieną, rugsėjo 23, paskelbta, kad anas "autoritetingas šaltinis" buvo gen. Lucius Clay. Atsiūstas į Berlyną gyventojų nuotaikos sustiprinti savo pirmu viešu prabilimu Clay pasiekė priešingą vaisių. Jis buvo priverstas dabar skelbti antrą pareiškimą pirmajam atitaisyti.

Pasak N. Y. Times, kai kurie Vakarų diplomatai baiminasi, kad Clay pareiškimai padrąsins Sovietus savo reikalavimus derybose didinti.

Generolas kaltas ne tuo, kad jis netiesą paskelbė, bet tuo, kad tiesą paskelbė per anksti, atskleidždamas dalį Vakarų galvąjamų nuolaidų sąskaita Vokietijos, kurią tos nuolaidos pastūmė iš Vakarų bloko į "neutralumą" ir pagaliau Maskvos įtaką. C. L. Sulzberger sumi-

nėjo Chruščiovo pareiškimą vienam diplomatai: "Jei vakarų vokiečiai neteks pasitikėjimo vakarais, tai jie pasisuks į mus. Jie neturi kur kitur eiti".

GEN. LUCIUS D. CLAY: Turite susiprasti su dviejų būvimu.

KALTINIMAS AR PAGYRIMAS

ANGLIJOS KATALIKAM?

Anglijoje komunistai kelia triukšmą prieš katalikus ir katalikų spaudą: esą "katalikų akcija" diskreditavo elektros profesinę uniją tiek, kad ji buvo išmesta iš profesinių unijų sąjungos.

Istorija buvo tokia. —

Elektros unija turi 240,000 narių. Tai septintoji savo didumu Anglijoje. Joje priskaitoma apie 2,000 komunistų. Tačiau ta komunistų sąjuga sugėbėjo taip apsisukti, kad generaliniu sekretorium buvo išrinktas komunistas Frank Haxell. Pralaimėjo Byrne, katalikas. Kai laimėjo Haxell, Byrne ne-

Prezidentas Kennedy rugsėjo 25 pirmą kartą kalbėjo Jungtinėse Tautose. Kaip ir buvo laukiama, jo kalba nušvietė Amerikos nusistatymą principais ir dienos klausimais:

Rėmė J. Tautų organizaciją, kurios stiprybė bus teisės ir pačios organizacijos chartos vykdymas; jos veikimo efektyvumui netinka troikos sistema; — Pakartojo Amerikos nusi-

RUSK PIRMAS RŪPESTIS — IŠGELBĖTI JUNGT. TAUTAS

Valstybės sekretorius Dean Rusk 22 užsienio spaudos konferencijoje aiškino Amerikos politinius nusistatymus:

— Jungtinės Tautos "troikos" sistema paraližuota. Dabar ypačiai reikalingas veiklus generalinis sekretorius. Jį laikinai galėtų J. Tautų pilnatis paskirti. Nuolatinis skiriamas Saugumo Tarybos, kur veikia veto. Amerika nesuinteresuota vienu kuriu specialiu kandidatu į gen. sekretorius.

— Išorinės Mongolijos priėmimą į Jungtines Tautas Amerika tam tikros aplinkybėmis palankiai svarstytų (N. Y. Times su nepasitenkinimu kalba, kad Chiang Kaishekas žada vetuoti Mongolijos priėmimą į J. Tautas, nors prezidentas Kennedy

rašė jam asmeninį laišką, kad savo nuomonę keistų. Laikraštis: "Nacionalinės Kinijos lyderis, kaip Samsonas, atrodo, yra nusprendęs geriau sugriauti šventyklą. Dar laikas jam apsigalvoti")...

— Amerika patarė nacionalinei Kinijai nespriešinti Kinijos klausimui J. Tautose. To patarimo Rusk nelaiko "spaudimu".

— Kongo paliaubom tarp Jungt. Tautų ir Tshombe Rusk pritarė. Pasisakė už tolimesnes pastangas prijungti Katangą prie centrinės vyriausybės taikingom priemonėm (Gizenga ir jo šalininkai komunistai spaudžia Leopoldville vyriausybę, kad siųstų kariuomenę Katangai užimti. Tam yra paruošta ir atskira Gizengos kariuomenė, 600 vyrų, kuriai vadovauja Lundula ir kurios jis neperdavė gen. Mobutu).

— Berlyno reikalu susitarimo galimybės aiškės tik šiom dienom pasikalbėjimuose tarp Rusk ir Sovietų Gromyko. Pasikalbėjimai pradėti rugsėjo 21 ir tęsis šią savaitę.

statymą už visuotinį nusiginklavimą, kuris betgi neįmanomas be kontrolės. Pasisakė už J. Tautų ginkluotos jėgos sustiprinimą, atskiram valstybėm jos pasilikant tiek, kiek jos reikia vidaus saugumui. — Pasisakė už kolonializmo visuotinį panaikinimą, suprantant tuo žodžiu ir visokį stipresniojo primetamą išnaudojimą silpnesniam. — Už tautų apsisprendimo teisę, laisvų rinkimų keliu, o tokios laisvės nėra ten, kur yra svetimos kariuomenės valdoma. — Pažadėjo ginti vakarų Berlyno teises, tikėdamas, kad derybom gali ir tas klausimas būti sutartas. Tačiau derybos negalimos grasinimo atmosferoje.

VALST. SEKR. RUSK: Atsakyti dėl Berlyno galėsiu tik po kelių dienų.

Kur atvedė JT politika Kongą

Amerikos Kongrėse ir visuomenėje kilęs triukšmas dėl J. Tautų karinės invazijos į Katangą sustabdė buvusio gen. sekr. Hammarskjoldo politiką, ir buvo padarytos paliaubos tarp JT kariuomenės ir Katangos. Bet ramybė į Katangos sostinę negrįžo, ir europiečiai iš jos bėga į Rhodesiją ir kitur. Dabar laukiama Katangoje Kongo centrinės vyriausybės karinės invazijos. Kongo vyriausybė viešai pa-

reiškė nepasitenkinimą paliaubom. Išfiltravę joje komunistai reikalauja, kad vyriausybė siųstų savo kariuomenę prieš Katangą. Iš Stanleyville atgabenta grupė karininkų drauge su kariuomenės vadu Lundula, kuris savo kariuomenės taip ir neperdavė centrinės kariuomenės vadovybei.

Stanleyville aerodrome esą 35 sovietiniai lėktuvai. Pačiame Leopoldville jau veikia vėl Sovietų atstovybė.

LENKIJOSJE VALDŽIA NORI TIKRINTI IR BAZNYČIAS

Lenkijoje švietimo ministris rugpjūčio 19 paskelbė, kad vaiku katekizavimas bažnyčiose turi būti valdžios kontrolėje. Kunigai raginami registruoti valdžioje savo katekizacijos pamokas, ir už tai jiems bus mokama alga. Vyskupai uždraudė kunigam tai daryti.

— Amerikos septintoji armija Vokietijoje, vadų ir eilinių tvirtinimu, yra visiškai paruošta karo reikalom. Armijoje yra 160,000 vyrų. Iš Amerikos bus papildomai atsiųsta 40,000.

— Anglijos liberclų partija pasiūlė priimti Maskvos reikalavimą, kad nusiginklavimo kontrolę vykdytų "troika".

— Prancūzijos prezidentas de Gaulle, lankęs neturtinguosius departamentus, buvo priimtas su entuziazmu. Susilaukęs opozicijos iš karininkų ir parlamento, prezidentas rado atramos masėse.

— Gen. Lucius D. Clay, prezidento Kennedy asmeninis įgaliotinis, atvyko į Berlyną rugsėjo 19.

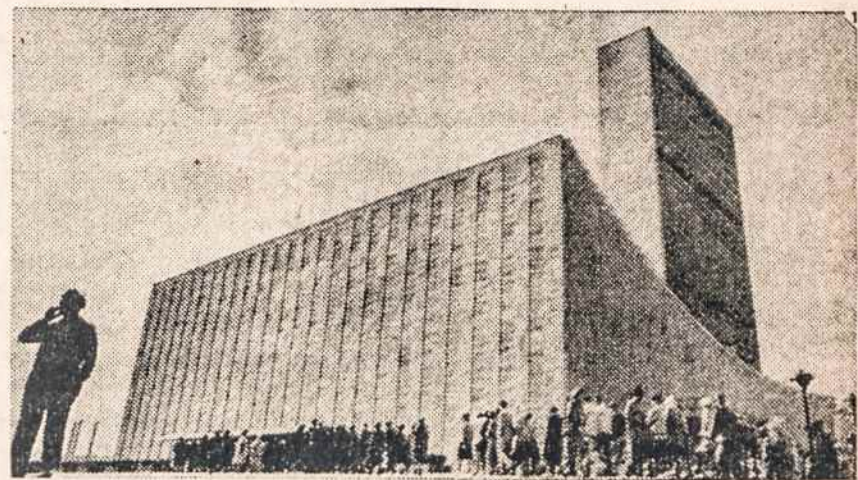
Sovietai gražino 6,000 siuntinių

Sovietai sugrąžino 6,000 siuntinių, kurie buvo pasiūti iš Amerikos artimiesiems. Priežastis — siuntiniai buvę nepakankamai apmuitinti, nors muitas buvo sumokėtas čia Sovietų atstovui. Sen. Dodd iniciatyva byla perduota ištirti teisungumo departamentui.

SOVIETAU NEPATENKINTI NASSERIU

Sovietų spauda skundžiasi, kad Egiptas vedžiodamas turistus prie Aswan užtvankos, nieko jiems neužsimena apie Sovietų pagalbą užtvanką statant. Jos reikalom Sovietai pažadėjo 300 milijonų dol., davė savo architektus ir technikus. Užsimena apie mokėjimų galimą sustabdymą.

— Amerikos informacijos agentūra rado, kad atominių bandymų atnaujinimas sovietų prestižui pakenkė tiek, kaip Vengrijos sukišimo krūvinas malšinimas. Tačiau Amerikos prestižas nuo to nė kiek nepažeidė.

STIKLINE TVIRTOVĖ, kurios paimti atvyko prezidentas Kennedy.

AR NEGRĮŽTAM Į 1938-39 METUS?

Amerikietis mėgsta gerą nuotaiką. Kai ją kas sudrumsčia, tada mėgsta tiesiai rūstintis. Gal iš to bus kilę skelbiami balsai:

Hitleris ir Chruščiovas

Our Sunday Visitor: — Atrodo, kad esame ten, kur buvome 1938 - 39, išskyrus tai, kad nacių dabar pakeitė raudonieji, Hitlerį Chruščiovas, Danzigą Berlynas.

— Hitlerio agentas Konradas Heinleinas derybose su Čekoslovakija dėl Sudetų sakė: "Mes turime visada reikalauti tiek daug, kad mūsų niekada negalėtų patenkinti". Ir kai jis reikalavimus didino, diplomatai zujo tarp Paryžiaus ir Londono ir kvailai įsivaizdavo, kad turi būti Sudetų klausimui surastas sprendimas, jei bus derybos. Dabar jūs turite tokį Chruščiovą su Berlyno klausimu.

— Žinoma yra skirtumo tarp Chruščiovo ir Hitlerio. Austrija yra teutoniška nacija su 6 milijonais gyventojų. Čekoslovakijoje buvo 3 milijonai Sudetų vokiečių. Danzigas buvo vokiškas miestas. Hitleris galėjo kibti į daugelį punktų. Bet Chruščiovas negali turėti jokių įmanomų pretenzijų, pavyzdžiui, į Baltijos valstybes — dar mažiau į kurią Vokietijos dalį.

Tokią paralelę autorius mato tarp Hitlerio ir Chruščiovo.

— kokia paralelė tarp Vakarų tada ir dabar?

Rašo: — Vakarų galybės tylėjo, kada Vokietija 1936 kovo 7 okupavo Reino kraštą, pralėisdamos paskutinę progą Hitleriui sustabdyti trumpo karo keliu, nes 1936 Vokietija dar nebuvo apsiginklavusi. Po to sustabdymo kaina jau darė didesnė. — Prancūzija ir Anglija ty-

Mirė Sumner Welles

SUMNER WELLES

Sumner Welles, valstybės sekretoriaus padėjėjas prezidento Roosevelto vyriausybėje, rugsėjo 24 mirė, sulaukęs 69 metų amžiaus. Roosevelt politikoje Sumner Welles turėjo didesnės reikšmės nei pats valstybės sekretorius Hull. Sumner Welles lydėjo prezidentą ir į susitikimą su Churchilliu, kada buvo sutarta ir paskelbta Atlanto charta. Lietuviam Welles ypatingai žinomas dėl to, kad jis pasirašė Amerikos pareiškimą 1940, jog Amerika nepripažįsta Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą.

liai pritarė Austrijos prijungimui 1938 kovo 13. Ką jie daugiau galėjo daryti? Hitleris tai pristatė jiems kaip įvykdytą faktą — lygiai kaip Ulbrichtas pereitą mėnesį, staiga nuleisdamas geležinę uždangą Berlyne.

— Bet su Čekoslovakija bet kokios Vakarų pretenzijų ir moralę galutinai išgaravo. Miunchene Chamberlainas derėjosi baimės vedamas. Jau nebebuvo jokio klausimo apie teisingumą. Jis davė Hitleriui kyšį už Londono nebombardavimą.

— Nors Prancūzija su Anglija 1939 baiminosi karo minties, jie nesibaimino pralaimėjimo, jei imsis akcijos. Jie galvojo, kad Hitleris taip pat pripažino jų pranašumą. Ko jie baiminosi — tai buvo nuolatinė prielaida, kad jie niekada nepasakys "Ne". Ir lygiai tokia yra mūsų pozicija priešais Chruščiovą.

Tokis palyginimas su praeitimi.

Kokia išeitis iš dabartinės padėties? Ar mes skelbiame moralę ir jos laikomės?

Life žurnalas savo vedamajame įspėjo: — Prezidentas jaučia moralinę pareigą priminti J. Tautų organizacijai, kad jos uždaviniai — išlaikyti tautų santykiuose moralinę tvarką: taiką, žmogaus laisvę.

— Bet jeigu kovojam už moralinę tvarką, tai moraliniai principai reikalauja sulaukyti nuo priėmimo į Jungtines Tautas kom. Kinija, nes jos priėmimas prieštarauja pačiai chartai.

Tokis pat moralinių principų pažeidimas būtų išorinės Mongolijos priėmimas. O derėtis, kad už Išorinę Mongoliją bus priimta Mauretanija, — yra cinizmas.

"Jeigu mes principų nesilaikome, kaip galim reikalauti, kad kiti laikytųsi".

Kas turi nustatyti liniją?

The Tablet skelbė Herbert J. Clancy, S. J., iš Fordhamo, konstruktyvios programos sugestijas: — Kam prezidentas Kennedy turi laukti gruodžio 31 linijos, kurią Berlyno klausimui nustatė Chruščiovas? Įtampa sušvelnėtų, jei Kennedy pats nustatytų liniją, pvz. leis ti rytų Vokietijai apsispresti laisvais rinkimais? Arba kodėl mūsų vyriausybė negali paspausti už tokią pat teisę rytų Europos pavergtom tautom — tos teisės buvo iškilmingai garantuotos ir paskui paneigtos. Kodėl negalima imtis tarptautinės konferencijos, kuri liestų ne tik Berlyną, Vokietiją, bet ir rytų Europos likimą? Jei Kremliaus viešpačiai nesutiktų tokioje konferencijoje dalyvauti, galimos būtų jiems ūkinės sankcijos... Autorius siūlytų visišką su Sovietais prekybos embargo. Tai ir būtų iniciatyvos perėmimas, o ne laukimas, ką Chruščiovas pasakys.

— Sprausminis lėktuvas su 71 keleiviu rugsėjo 24 dėl miglų praskrido pro Bostono aerodromu juosta ir nukrito į uosto pelkes. Visi išliko sveiki.

Dar viena "taiką mylinti valstybė"...

Argumentai už ir prieš raudonosios Kinijos buvimą Jungtinėse Tautose

Raudonosios Kinijos klausimas J. Tautose šiemet kitaip sprendžiamas nei per dešimt metų. Amerikos vyriausybė suabejojo ligšioline taktika ir pritarė, kad būtų svarstomas klausimas: ar Kinijai atstovauti turi nacionalinė Kinija ar komunistai?

Traukiantis iš ligšiolinės pozicijos, iš anksto mėginta ir visuomenę pripratinanti prie to.

A. Stevenson, Bowles, Mrs. Rooseveltienės pasisakymus galima dabar vertinti kaip pirmus išėjimus apie galimas permainas. Pareiškimai, kad tie pasisakymai nereiškia Baltųjų Rūmų nuomonės, buvo galima priimti kaip tam tikras apminimas, kad visuomenės iš karto taip labai nenustebintų. Ta visuomenė dar nėra pakankamai susigvenusi ir dabar.

Ji reaguoja daugiau neigiamai, ir liberalų propagandai teks nelengvas uždavinys ją įkalbėti naują kursą. New York Times Magazine sudėjo argumentus už ir prieš, palikdamas pačiam skaitytojui juos pasirinkti.

ARGUMENTAI UŽ:
Argumentus už kom. Kinijos įvedimą į J. Tautas pareiškė Richard Hughes, anglas. Londo Sunday Times korespondentas iš tol. rytų. Tarp jo argumentų išpūdingiausias:

— Kom. Kinijos priėmimas yra neišvengiamas istorijos procesas. Jau 26 nekomunistinės vyriausybės ją yra pripažinusios, 45 turi prekybos santykius. Faktų nepripažinimas yra likimas nuošaliai nuo istorijos proceso.

— Kom. Kinija yra galybė ir ji duosis kontroliuojama pvz. nusiginklavimo klausimais tik J. Tautų rėmuose. Nes "kada ji (valstybė) yra narys, ji prisiima konstitucinius, bendruomeninius, socialinius drausmės ir papročių reikalavimus".

— Be kom. Kinijos J. Tautose neišvengiamas Korejos, Vietnamo sujungimas ir kt. Aizijos problemos. "Jungtinės Tautos labiau reikalingos kom. Kinijos nei Kinija J. Tautų".

— Kom. Kinijos nepriėmimas yra politinis žaidimas Maskvos naudai, nes nepriėmimas reiškia Kinijos stūmimą į Maskvos glėbį, neišnaudojamas konfliktas, kuris vyksta tarp Maskvos ir Peipingo.

— Dar dėl moralinio klausimo — niekas nesipiktina, kad J. Tautose yra Sovietai ir kiti nedemokratinio — nebūtinai komunistinio — režimo atstovai; kodėl tad negali būti Kinija.

Ir autoriaus išvada: reikia kom. Kiniją pripažinti Kinijos atstovu, o Formozą paskelbti atskira valstybe ir ją priimti, taip pat į J. Tautas kaip naują valstybę.

ARGUMENTAI PRIEŠ:
Argumentus prieš kom. Kinijos priėmimą pareiškė Herbert Feis, buvęs valstybės departamento patarėjas. Praeidamas greitosiomis pro J. Tautų chartą, kuri reikalauja, kad nariai būtų "taiką mylinčios valstybės", sustoja daugiausia prie padarinių, kuriuos duos kom. Kinijos priėmimas į J. Tautas.

— Kom. Kinijos priėmimas Azijoje bus suprastas kaip ženklas, kad mes toliau nebepajėgūs sušaukti komunizmo ekspansiją Azijoje. Visokia vietinė rezistencija komunizmui bus palaužta.

— Japonijoje bus sustiprintas sparnas, kuris reikalauja sąjungos su komunistais. Japonija bus tada verčiama išeiti iš karinės sąjungos su Amerika.

— Jungtinės Tautos bus palaužtos, nes jau viena Sovietų Sąjunga paralyžuoja jų veikimą, o su komunistine Kinija J. Tautos virs pasaulinio or-

gano perversija, tepajėgiančia rengti propagandinius spektaklius.

**PASTABOS
DĖL ARGUMENTŲ:**

Jei argumentus paseka lietuviškas skaitytojas ir savo mintimi dalyvauja anoje diskusijoje, tai jo pirmas išėjimas labiau užkliūva už žurnalisto argumentų. Jie pasakyti išpūdingiau nei diplomato žodžiai, kurie atsargūs ir santūrūs, nedaro tokio išpūdzio. Tačiau gilesnis žvilgsnis netruks pastebėti, kad išpūdingieji argumentai nėra pagrįsti realiu gyvenimu, taigi ir lengvai gali suklydinti, apgauti. Keletas jų iš eilės:

— Tas minimas "istorijos procesas" — žavus žodis. paslaptingas, pažangus. Jį gausiai vartoja ir Chruščiovas, tvirtindamas, kad "istorijos procesas" neišvengiamai veda į komunizmo laimėjimą visame pasaulyje. "Politinės realybės faktus" siūlo pripažinti ir W. Lippmann ir jais remti politinius sprendimus.

— Tačiau istorinis faktas, arba politinės realybės faktas yra ir tai, kad kom. Kinija nėra Jungtinių Tautų narys. Reikėtų tada ir šį faktą pripažinti. O tačiau kom. Kinijos šalininkai šio fakto nenori pripažinti ir prieš jį kovoja.

Tai ženklas, kad tą "istorinį progresą" pirmiausia lemia ne kas kita kaip žmogaus veikimas, žmonių aktyvios pastangos. Pastangos į gera ar į bloga. Jeigu kom. Kiniją pripažino ir prekybinius santykius užmezgė tokis valstybių skaičius, tai tame pripažinime nulėmė ne skambus, bet tuščiaaviduris "istorijos procesas", o žmonės, kurie yra tų kraštų valdžioje ir kuriems rūpėjo iš to pripažinimo padaryti biznį. Ar biznį padarė — kitas klausimas. Bet savo gobšumo gėdydamiesi, nori jį pridengti "istorijos proceso" skraiste. Ir Amerikoje santykių su kom. Kinija kaip su Sovietais juk labiausiai nori ne darbo žmonės, bet biznieriai, milijonieriai. Nėra ko dangstyti tai "istorinio proceso" anonimais.

— Kom. Kinija, atėjusi į J. Tautas, duosis tos organizacijos kontroliuojama ne daugiau kaip tos organizacijos narys Sovietų Sąjungai.

— Viltis, kad kom. Kinijai atėjus į J. Tautas, bus įgalintas Korejos, Vietnamo sujungimas, yra tiek pat pagrįsta, kaip Vokietijos sujungimas, kada J. Tautose dalyvauja Sovietai.

— Tikėjimas teorija, kad Maskva ir Peipingas vieną dieną ims vienas kitam sprandus

CHIANG KAI-SHEK ir Mao Tse-Tung.

LIETUVOJE

Rusų Bieliniskis ir lietuvių literatūra

Rusų rašytojo ir kritiko V. G. Bieliniskio 150 metų gimimo sukaktis buvo paminėta Lietuvoje pastangom parodyti, kiek Bieliniskis turėjo įtakos lietuvių literatūrai. Uždavinio ėmėsi Sovetskaja Litva bendradarbis K. Ambrasas. Jis suminėjo, kad Bieliniskio raštus uoliai skaitė toki ankstesnės kartos rašytojai kaip Mačys - Kėkštas, S. Matulaitis, P. Višinskis, J. Biliūnas, V. Kapsukas. Tokis pavardžių suminėjimas reiškia, kad ankstenėje kartoje Bieliniskio maža rašytojų dėmė, nes tarp suminėtu yra tik du rašytojai — Kėkštas ir Biliūnas, kiti komunistų propagandistai, esą visai šalia literatūros.

Jaunesnės rašytojų kartos, kuri domėjosi Bieliniskiu, suminėjo Balį Sruogą, Liudą Girą, Korsaką, Juozą Baltušį, ypač ai Venclovą. Tačiau ir apie Sruogą sakoma: "Sruoga nesu-prato Bieliniskio, Dobroliubovo, Černiševskio revoliucinės reikšmės". Tokis pareiškimas rodo, kad straispniui rūpėjo ne Bieliniskio literatūrinė reikšmė, bet revoliucinė. Jei būtų rūpėjęs Bieliniskio literatūrinė reikšmė, būtų minėjęs, kad jį skaitė ir Vaižgantas ir Maironis.

Kaip dabar Bieliniskis norima paversti iš rašytojo ir kritiko tik bolševikiniu agitatorium, gražiausiai rodo tokis atsiliepmas apie Bieliniskio rolę Lietuvoje: "Sunkiais fašistinės okupacijos laikais hitleriniai 'kulturtregeriai' Bieliniskio bijo-

jo kaip rusų tautos pažangios minties atstovo ir jo knygas draudė".

Gaila Bieliniskio, kad jis padarytas tik bolševikiniu revoliucionierium; gaila mulkinamo skaitytojo, jei jis sovietinę spaudą skaito; dar labiau gaila paties autoriaus, kuris privirstas meluoti apie Bieliniskio knygų draudimą, nors pats žino, kad tai melas.

Automatai Vilniuje
Vilniuje nuo pereinamųjų metų svarbiausiose gatvėse pastatyti automatai su gazuotu vandeni. Prie aikštės stovi 8 automatai — rašo Ch. Gusev. — bet tik iš dviejų galima atsigeri gazuoto vandens. Kiti visiškai neveikia. O žmonių eilės yra prie automatų ir prie stiklinių, kurių padėta taip pat tik dvi.

Komjaunimo gatvėje prie "Gastronomo" taip pat 8 automatai. Veikia du. Tik tiek ir stiklinių. Mūsų akyse sovchozo "Bartuško" iš Širvintų darbininkas Makšeckij nuleido į automatai dešimt monetų po 3 kapeikas. Bet taip ir nesulaukė nei vandens nei pinigų. Vilniaus statybos tresto darbininkai Zaikovskij pigiau atsiėjo — jis nuleido tik 5 monetas.

Draugai Makšeckij ir Zaikovskij norėjo skūstis vedėjui krautuvės Nr. 110, kurio žinioje yra tie automatai. Bet vedėjo tuo tarpu nebuvo. Laukė jo dvi valandas. Taip ir neteko pasiskūsti.

Norite geros — meniškos fotografijos

PORTRETO, ŠEIMOS, VAIKŲ

Ivairių progų — vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys

VYT. MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130

DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA

DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ

- vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės.
- Specialiai žemos kainos siunčiant audinius į užsienį.
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klientam. Prašome užėiti ir pasižiūrėti!

KAS jiems atstovaus Jungtinėse Tautose?

Laiškai redakcijai

Dėl Hammarskjoldo ir Jungtinių Tautų

Gerbiamas Redaktorium,

Nors labai greit ir puikiai buvo aprašyta apie Jungtinių Tautų tragediją ir pasaulio nuostolį, kai gen. sekr. Dag Hammarskjoldas žuvo, aš dar prašyčiau pridėti ir nuo mažes...

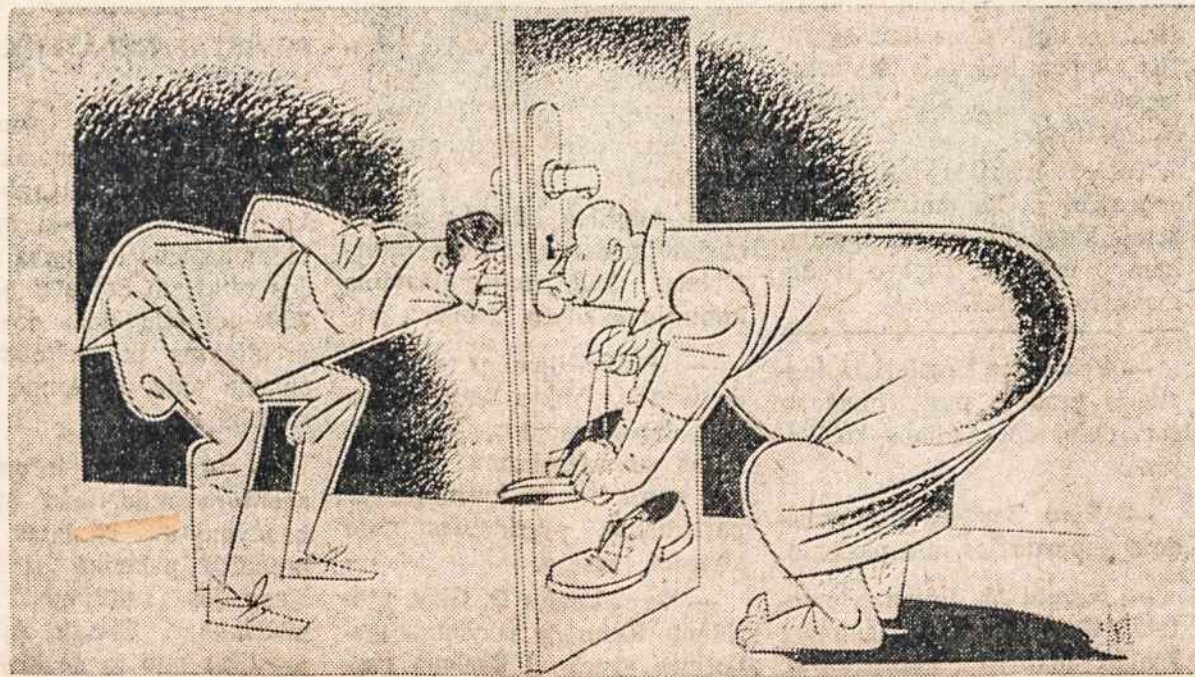
Gen. sek. Hammarskjoldas per visą savo gyvenimą tarnavo tvirtai ir ištikimai visos žmonijos gerovei ir tikėjimui Jungtinėm Tautom stiprinti. Komunistų valstybės su savo intrygom ir šamoklais negal-

lėjo sugriauti Jungtinių Tautų, kol Dag Hammarskjoldas buvo gyvas. Nors jo vietą nelengva bus kitam užimti, bet, tikiu, mūsų prezidentas Kennedy padarys žygių, kad pačiose Jungtinėse Tautose moralė sustiprėtų, ir Jungtinių Tautų principai nežus. Jiem vykdyti būtų tinkami diplomatai toki, kaip Christian Herter arba jo sūnus arba Henry Cabot Lodge ar jo sūnus.

Su gilia pagarba,

Vytautas Skrinska

41 Windham St.,
Worcester, Mass

AIŠKINASI Berlyno krizę.

sukti, gali būti teisingas su viena pataisa: tada ims vienas kitam sprandus sukti, kai bendrom pastangom jie jau bus nusukę Vakaram. Jei jau Kinijos sulaikymas nuo J. Tautų taip būtų naudingas Maskvos žaidimui, tai Maskva taip nekotvų už kom. Kinijos priėmimą į J. Tautas.

Jei Sovietai yra, kodėl ne Kinija... JT negalia ir kilo iš to, kad į JT atėjo perversija nuo pat pirmos JT dienos: J. Tautų narys, Sovietai, veikia visą laiką priešingai, nei JT principai skelbia. Dėl to JT ir virto nieko negalinti veidmainių kalbų židiniu, sunie-

kinusiu aukštą JT idėją. Toliau išeitys galimos kelios: galima niekinti organizaciją iki galo, iki absurdo, priimant dar ir daugiau komunistinių agresorių. Galima mėginti ją taisyti. Tai mėgina prezidentas Kennedy. Galima laikyti ją nebepataisoma, kaip tai laiko D. Lawrence.

Kokia išeitis keno bus pasirinkta, tokiai išeičiai pateisinti visada bus rasta argumentų: nori šunį mušti, atsiranda ir lazda. Skaitytojai betgi turi teisę manyti, kad siūlymą kom. Kiniją priimti į Jungtines Tautas lemia ne šie argumentai. Jie yra tik dūmų priedanga.

ILGO GROJIMO LIET. PLOKŠTELĖS

(Long Play Hi-Fi Lithuanian Records)

Dainos iš Lietuvos, L. Juodis su Rūtos chorų (stereo \$4.50)	\$3.50
Mano Lietuvos prisiminimai, L. Juodis; 14 liet. dainų	5.00
Christmas Carol, sol. L. Juodis (angl.), mažo formato PL	1.00
Pavertgto tėvynės dainos ir šokiai, J. Stukas; 2 plokštelės	8.00
Lietuviškos dainos ir šokiai, Monitor Co. 16 dainų ir šokių	4.50
Lietuviškos dainos, Bostono liet. mišraus choro 17 dainų	4.50
S. Barkus radijo vak. dainuoja, 10 dainų ir 10 kalėd. giesm.	5.00
Rožės ir tylūs vakarai, V. Stankus, 11 šokių muzikos	6.00
Lietuviški maršai, Br. Jonušas, įgroti 12 liet. patriot. maršų	7.00
Liet. dainų ir operų rinkiniai, J. Karvelis, 10 plokštelių po	5.00
Alice Stephens liet. kompozitorų 3 kūrinių (stereo \$6.00)	5.00
A. Stephens, iš rūtų šalies, 10 dainų ir 7 kalėdinės giesmės	5.00
Čiurlionio ansam. Mes padainuosim, 16 liet. dainų (st. \$7.50)	6.50
Milžino paunksmė, B. Sruogas, Montreallio liet. dramos te-	
atro vaidinimas, 3 plokštelių albumas	15.00
Kam gi liūdėti, V. Stankus, tango ir valsas	1.00
Ar pameni... V. Stankus, 10 šokių muzika (stereo \$7.00)	6.00
20 operų arijų, A. Dicitė-Trečokienė (3 plokštelės)	12.00
Lietuvių šokių rinkinys, A. Sabaniauskas	5.00
Tautinių šokių rinkinys (14 šokių)	5.00
Zirginėliai, Montreallio liet. dramos vaikams pasaka	5.00
Lithuanian, 2-speed record course	3.00

Plokštelių albumai gaunami:

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE

910 Willoughby Ave.

Brooklyn 21, N. Y.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Pamėginkite užėiti pas mus ir būsite patenkinti.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

200 Orchard Street

New York 2, N. Y.

Tel. AL 4-8319

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams. Maišytos ir ryoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K & K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

Telefonas: ELizabeth 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO

Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo \$9.50 už pilną eilutę

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI savo artimuosius Lietuvoje.

Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomos kraštus. Mes parūpiname visas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnėmis informacijoms rašykite/skambinkite daugiausiai patyrusiam kelionių biurui į R. Europą

Mes padedame jums atsigabenti savo gimines iš Sovietų Sąjungos

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Str. New York 36, N. Y. • Tel. Circle 5-7711

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by Intourist

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms ir bet kurią SSSR dalį.

SIUNTINIAI APDRAUSTI, PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupsite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

- NEW YORK 3, N. Y., 39 - 2nd Avenue — Tel.: AL 4-5456
- BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue — Tel.: DI 5-8808
- LAKEWOOD, N. J., 126 - 4th Street — Tel.: FO 3-8569
- PATERSON 1, N. J., 99 Main Street — Tel.: MU 4-4819
- NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street — Tel.: LO 2-1446
- PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson Street — Tel.: HU 1-2750
- WORCESTER, Mass., 174 Millbury Street — Tel.: SW 8-2868
- HARTFORD, Mich., 11333 Jos. Campau — Tel.: TO 7-1575
- CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th Street — Tel.: TO 1-1068
- CHICAGO 22, Ill., 2222 S. Chicago Avenue — Tel.: BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halstead Street, — Tel. WA 5-273
- SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter Street — Tel.: FI 6-1571
- NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Avenue — Tel.: BI 3-1797
- PHILADELPHIA 23, Pa. 530 W. Girard Ave., — Tel. WA 2-4035
- WATERBURY, Conn., 6 John Street — Tel.: Plaza 6-6766
- GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St., N. Y. — GL 8-2256
- PASSAIC, N. J., 176 Market Street — Tel.: VI 1-5355
- DETROIT, Mich., 7300 Michigan Avenue — Tel.: CH 9-6245
- ATHOL, Mass., 61 Mt. Pleasant Street — Tel.: AN 1-2994
- LOS ANGELES 22, Calif., 960 So. Atlantic Blvd. — Tel.: LI 2-1767
- BOSTON 18, Mass., 271 Shaumut Ave. — Tel.: VI 6-3330
- WOODHAVEN 21, N. Y., 84-17 Jamaica Ave. — Tel.: VI 6-3330
- VINELAND, N. J., West Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg. Skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

DARBININKAS

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų, 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANA DARBININKA ir LIETUVIŲ ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office.

SUBSCRIPTION RATES
Domestic yearly \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Half year \$3.50
Foreign \$6.50

RENUMERATOS KAINA
Amerikoje metams \$6.00
Brooklyn, N. Y. \$6.50
Pusei metų \$3.50
Užsienyje \$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIUS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Tel.: GLenmore 5-7281

Rusiškoji trojka

Tris arklius pasikinkius į vieną vežimą, skrietį per neaprepiamas lygumas, stepes ar pusnis, kitados Rusijoje būdavo pats geriausias susisiekimas. Taip pat trauklus ir vaizdingas. Žirgai prunkščia, pasagomis skelia žiežirbas, karieta skrieja pasiklydama. Skrodžiant žiemos pusnėmis, dar parišami arkliams skambalai. Toli girdisi, kad važiuoja — koks aukštas valdininkas, pirklys turčius, stambus dvarininkas. Prasičkiai troikomis nevažinėjo.

Ar tebevažinėja dabar raudonieji ponai, neteko patirti. Gal būt? Nevisur dar privažiuojama mašinomis. Rusija ir po 40 su viršum metų "socialistinės stovybos" tebėra didžia dalimi laukinis kraštas. Trojka daug kur gali praversti. Bet labiausiai šiandien praverčia politikoje.

Politikoje reikia dviejų dalykų: vairavimo ir traukos. Važiuojant trojka, vairuojamas vidurinis arklys. Prie jo šonais plakasi ir padeda traukti abu kraštiniai. Kai įsineša, prilaiškoma; kai apilsta ar užsispiria, botagu pavaroma. Tai labai paprasta politika, visiem suprantama, net ir bukam bolševikui: trauk už vadelių ir pliek botagu vežimas važiuos. žiuos.

Bolševikai savo politikoje kitaip ir nevažinėja, kaip tikta trojka. Negi tik dabar tai pastebėta ir plačiai nušnekėta ryšium su Jungtinėm Tautom? Prašau truputį dėmesio. Savo kontra-revoliucijoje 1917 bolševikai sugriovė jaunutę demokratinę Rusijos tvarką ir kraujuose paskandino visą kraštą, kol pakinkė rusų tautą pirmuoju arkliu į savo vežimą. Kas buvo kraštutiniai? Dešinėje

vergijos pančiu priėjo visas nerusų tautas, kurias tikta gailėjo nugriebti. Kairėje savo valia bolševikinius pakinktus užsidėjo laisvųjų pasaulio komunistai. Matote, jie buvo ir tebėra daug kairesni už tuos, kurie bolševikų botago yra ragavę arba kurie tebejaučia juo smūgius savo nugarą. Ši trojka Sovietų Rusiją tebetraukia. Pasiklausykite Kremliaus direktivų: čia pristabdoma, čia smarkiai supliekiama.

Jungtinėm Tautom, žinau, nenorėsite šio palyginimo pritaikyti. Čia kalbama apie generalinio sekretoriato trojką. Chruščiovas norėtų ją sudaryti iš Sovietų Rusijos, JAV ir neutralių. Bet — vidurinis arklys jau yra: tai vadinamieji neutralieji. Jie kraiposi į vieną ir antrą pusę, norėdami atsistoti tarp JAV ir Sovietų Rusijos. Galima net pastebėti, kad savo šonu mieliau šliejasi prie sovietinio arklio. O kur du traukia, trečias turi prisidėti. Chruščiovo politika labai paprasta, visiem suprantama, išskyrus buką neutralių. Trojka bildėtų per visą pasaulį. Rusiška trojka!

Pavojus tačiau yra važiuojant ir trojka, ne vien automobiliu. Ji apvirsta. Žirgai vežimą ir ratus ištaško. Kartais jie šoktelėja piestu nelaukta — nuo vieno smarkesnio kirčio. O bolševikai geba botagu švaistytis ir pliekti be pasigallėjimo. Taip negali ilgai tvirti. Ateina paskutinis kirtis — lemiamas, ir vežėjas atsuduria po ratais, kurie jį sulamdo.

Taip žuvo nebe vienos rusiškos troikos satrapas. Ir šito likimo negali išvengti nė Sovietų Rusija.

Balį Mastauską prisimenant

Darbininko 59 nr., rugsėjo 1, dr. P. Mačiulis jautriai pasisakė dėl to žymaus darbuotojo mirties. Ten pat įdėta ir nuotrauka su parašu: "Lietuvių Informacijų Biuras Washington 1916 - 17 m.". Ta pati nuotrauka yra ir Lietuvių Enciklopedijoje (tomas 16, pusl. 49), ir ten pažymėta, kad tai "Lietuvių Informacijų Biuras Washington 1918 - 19 m.". Šis vėlesnis laikotarpis tai nuotraukai yra teisingas.

Amerikos Lietuvių Tautos Taryba pavedė man steigti Lietuvių Informacijų biurą Washington. Tą biurą įsteigiau 1917 birželio 15. Tuo laiku advokatas Balys F. Mastauskas mums dar nebuvo žinomas.

Patikslinant kitas dr. P. Mačiulo pastabėles, tenka pasakyti, kad petičija su milijonu parašų įteikta ne prezidentui Wilsonui, bet prez. Hardingui 1921 birželio 1. Delegacija sudarė apie pusantro šimto veikėjų, dalyvavusių konferencijoje, kurią suaukė Tarybų Vykdomasis komitetas Washington. Tos delegacijos nuotrauka ties Baltaisiais Rūmais (kiekvienas dalivis neša po knygą su petičija) yra mano archyve. Prezidento Hardingo admi-

nistracija suteikė Lietuvai de jure pripažinimą. Tarybų Vykdomasis Komitetas 1918 balandyje sutarė surinkti milijoną parašų su petičija, reikalaujančia Lietuvą pripažinti. Velionis Mastauskas išrūpino Amerikos Lietuvių Tautos Tarybos dvidešimties narių delegacijai audienciją pas prez. Wilsoną 1918 gegužės 3.

Acii dr. P. Mačiuliui už pastabas dėl senųjų darbuotojų prisiminimo. Tiesa, anų laikų darbuotojai jokių atlyginimų, garbės ar minėjimų neieškojo; ir dar gyvi likę nieko panašaus nesitikė ir nelaukia. Jie dirbo Lietuvos laisvinimo darbą kaip jie tai geriausiai suprato ir kiek ano meto sąlygos leido. Jų darbo teigiamos pasėkos buvo jiem maloniausias atlyginimas.

Minėjimai ir "senųjų darbuotojų prisiminimai" galėtų būti tik tiek naudingi, kiek tai padrasintų jaunuosius ir naujuosius darbuotojus pasitempti lietuviybės dirvoje.

PIRMA PAZINTIS SU MASTAUSKU

Su velioniu Balju Pranu Mastausku susipažinau 1917 metų pabaigoje. Jisai užėjo mano

vadovaujamam Informacijų Biuran Washington. Sakė, pastebėjęs amerikiečių spaudoje apie mūsų biuro veiklą. Tuomet jisai buvo JAV pirmo leitenanto uniformoje, Signalų Korpuso karininkas. Paskelbus karą Vokietijai 1917 balandyje, jisai įstojes karo tarnybon ir buvęs pasiūstas karininkų mokykla. Karui prasidėjus, JAV vyriausybė sudarė "Committee on Public Information", kur buvo patelkti geriausi rašytojai ir įvairūs specialistai. Komiteto vadovybėje buvo George Creel ir Carl Byoir, pasižymėję publicistai ir politikai. Su jais man irgi teko artimus santykius palaikyti. Tas komitetas buvo savo rūšies cenzūra ir valdiškos propagandos įstaiga. Tad po kurio laiko ir adv. B. Mastauskas, mokėjęs lietuviškai ir lenkiškai bei pažinęs tų tautų psichologiją, buvo prie to komiteto priskirtas.

Dar kiek vėliau, pašaukus buvusį "Garso" redaktorių Julijų Kaupą karo tarnybon, Mastausko rūpesčiu, Kaupas buvo išimtas iš eilinių karių ir perkeltas dirbti to komiteto įstaiigon Washington. Kaupui buvo pavesta sekti lietuvių spaudą ir teikti tai spaudai to komiteto kryptai pageidaujamus

DR. JULIUS J. BIELSKIS, Lietuvos konsulas Los Angeles, šio straipsnio autorius, ir kun. Vincas Bartuška — Amerikos Lietuvių Tarybos įgaitonijai šveicarijoje 1917 m.

raštus. Gerai prisimenu, kaip Kaupui pakartotinai spaudžiant, dar ir man teko parašyti lietuvių lakraščiam ilgoką straipsnių, palankių tuo laiku organizuotai "Tautų Lygai", ką aš vadindavau "tautų liga". Iškarpa tebeturiu.

Kadangi tame komitete buvo žymių rašytojų — publicistų ir šiaip įtakingų žmonių, su kuriais adv. B. Mastauskas buvo susipažinęs ir net su kai kuriais artimus santykius palaikė, tad mums Lietuvių Informacijų Biure buvo labai naudinga tais Mastausko ryšiais pasinaudoti. Jisai visuomet noriai padėdavo.

ASMENIŠKI RYŠIAI

Velionis buvo plačiai apsiškaitęs, gerai pažino Amerikos — Anglijos literatūrą. Jisai buvo užsimojęs net Dantės "Inferno" atmintinai išmokti. Lietuvių kalbos silpnokai mokėjo, vėliau įprato, lenkų kiek geriau, anglų puikiai. Buvo iškalbus, didelis mėgėjas įvairių anekdotų, sueigose patiekdavo jų, kaip iš "gausybės rago". Jo anekdotai daugiausia sukdamosi apie legendinį "Joną Morkūną". Adv. B. Mastauskas buvo maloni ir patraukli asmenybė. Nors ir buvo beplaukis, bet gražios sudėties ir išvaizdos, aukštas, petingas vyras. Buvo tvirtos drąsos, savo siekimuose neatlaidus. Anot jo, "jei negali įeiti pro duris, tai lįsk pro langą".

Mudu ne visuomet sutikdavom dėl veiklos būdo ir priemonių, bet konfliktų išvengdavom. Daug ką bendrai mėgia-

mo turėjom, ypač literatūroje, ir buvom įsitikinę, kad visuomeninėje veikloje ištikimybė, sąžiningumas ir visiškas tam darbiui atsidavimas tegali teigiamų vaisių duoti.

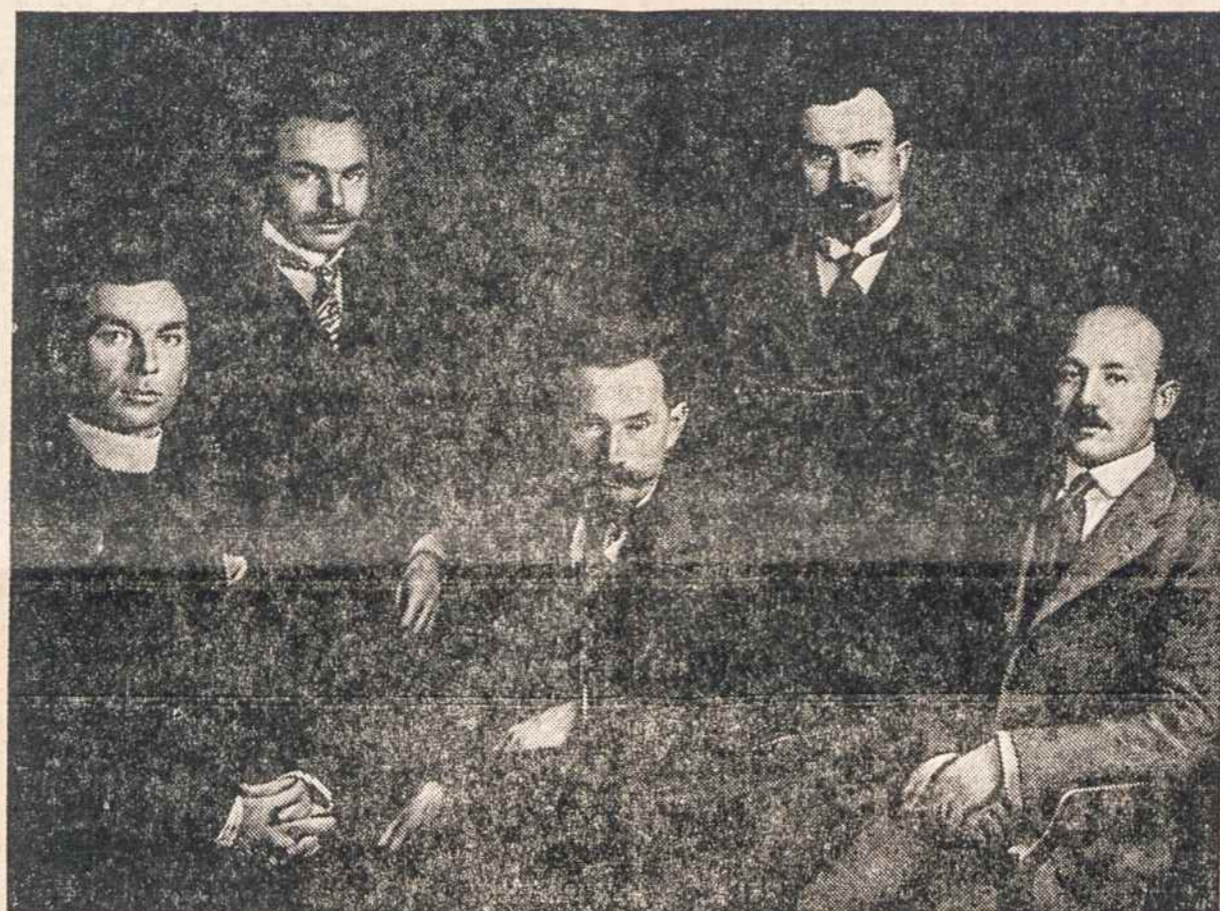
Gal dar geriau pavaizduos jo asmenį tokie nuotyčiai.

Štai, 1919 metų pabaigoje, mano vestuvėms besiantinant, jisai nustebo mane pasiūlydamas būti pabroliu (best man). Kitą kartą, mudviem išėjus Washingtone pasivaikšioti, jisai staiga patraukė mane sakydamas: "Užekime čia". Tai buvo sidabrinų daiktų parduotuvė "Galt and Bro." (prez. Wilsono antros žmonos nuosavybė). Toje parduotuvėje ir sakko: "Juliau, aš noriu nupirkti tau vestuvių dovaną. Pasirink, kas tinka; iki šimto dolerių vertės". Tai ypač reikšminga, nes jis buvo žinomas kaip "taupus ir šykštus".

B. MASTAUSKAS VYKSTA PARYŽIU

Kadangi adv. B. Mastauskas dirbo JAV Informacijų Komitete ir turėjo progos susipažinti su daugelio žymių žmonių, kurių bent dalis buvo numatyta JAV delegacijai taikos konferencijoje Paryžiuje, tad sutarėm B. Mastauską deleguoti Paryžiui prie Lietuvos delegacijos. Buvom įsitikinę, kad jisai bus ten naudingas, nes amerikiečiam pokarinės taikos konferencijoje buvo numatyta svarbus vaidmuo. Tuo neapsivylėm, nes velionis ten atliko svarbų vaidmenį ir pasirodė tuo laiku nepakeičiamas. Jam

(nukelta į 4 psl.)

AMERIKOS lietuvių atstovai ir Lietuvos Valstybės Tarybos nariai šveicarijoje, Lausanne, 1918 m. Iš k. į d. sėdi: kun. J. Dabužis, Antanas Smetona (Tarybos pirm.), B. Mastauskas; stovi — K. Pakštas ir Martynas Yčas (Tarybos narys).

KUR MEILĖ

LEVAS N. TOLSTOJUS

Senstas Martynas Avdiejičius, kurpius, gyveno vienalingame rūsio kambarelyje. Pro tą žemą, mažuluką rūsio langelį tesimatė tik gatvės grindinys ir praėvių kojos.

Martynas jau seniai šiame mieste gyveno, todėl, nors tik kojas tematydamas, praėvius pažindavo. Retai tepasitakydavo batų pora, kurios Martynas kartą ar daugiau savo rankose nebūtų turėjęs. Vieniems jų buvo prikalti puspadžiai, antiems lopus uždatas, kitiems prairusi siūlė susiūta, o kitiems viršūnės ar kulnys taisyta. Taip pro langelį matydamas savo darbą, Martynas atpažindavo žmones. Apskritai, jis buvo geras žmogus ir sąžiningas amatininkas: visada darbi gerą medžiagą vartodavo, stropiai ir nebrangiai dirbdavo, svarbiausia — žodį visada tesėdavo. Jei kam kuriam laikui darbą atlikti pažadėdavo — padarydavo, o matydamas atlikti negalėjęs — visai nežadėdavo. Be to, Martynas buvo savojo amato meis-

teris. Jo darbas ne tik pasižymėjo patvarumu, bet ir dailus buvo, todėl meisteris visų klientų buvo mėgiamas ir gerbiamas.

Vienatvėje Martynas dažnokai susimąstydavo apie Dievą ir savo sielą.

Seniai, kai Martynas dar prie kito dirbo, mirė jo žmona, palikdama jau auginti ir auklėti trejų metų sūnelį. Kiti jų vaikai anksčiau buvo išmire. Našlaitėli Martynas buvo manęs atiduoti auklėti savo sersers šeimai, gyvenusiai kaime. Tačiau tėvui pagailo skirtis su vienatiniu savo sūneliu. "Per sunku bus mažulėliui svetimoje šeimoje augti", galvojo Martynas ir nusprendė palikti Kapitošką prie savęs.

Išėjo tada Martynas iš meisterio savarankiai dirbti ir drauge su sūneliu apsigyveno jau minėtame kambarelyje. Bet Martynui Avdiejičiui nebuvo Dievo skirta patirti šeimyninės laimės. Vos tik sūneliui paūgėjus ir, dideliu tėvo džiaugs-

mui, pradėjus namų ruošoj talinkinauti, parbloškė jį liga. Pakarščiavęs, pasikamavęs kurį laiką, vargšelis Kapitoška mirė. Palaidojęs sūnelį, Martynas labai nusiminė. Iš didelio sielvarto pradėjo murtėti prieš Dievą. Esą, užuot jam, seniui, nekarta maldavusiam mirties, ją atsiuntė jo vaikeliui. Iš to didelio sielvarto Martynas ir cerkvė nustojo lankęs.

Kartą užėjo pas Martyną Avdiejičių jo kilmės krašto žmogus, senas Troicko vienuolyno vienuolis — piligrimas, jau aštuoneris metus bevaikščiojęs per žmones. Besikalbėdamas su juo, Martynas išlejo jam savąjį sielvartą.

— Nebeturiu aš daugiau gyvenimo džiaugsmo; tu, Dievo žmogau, — guodėsi jis. — Mirsi tenoriu ir Dievą teprašau tik mirties. Gyvenu dabar neviltingai.

Išklausęs jį, vienuolis prabilo: — Negerai kalbi, Martynai. Mes neturime pikžodžiaiuti prieš Dievą. Ne pagal mūsų išmintį, bet pagal Dievo valią viskas darosi. Tavo sūniui Dievo buvo skirta mirti, tau gi — gyventi. Taip ir privalo būti. Iš tavo nusiminimo, atrodo, tu tik sau pačiam tenori gyventi".

— Bet kam gi kitam galima gyventi? — kiek nustebejęs ir susijaudinęs paklausė Martynas.

— Dievui, Martynai, privalome gyventi. Jis duoda mums gyvybę, Jam ir privalome gyventi. Kai tu pradėsi gyventi Dievui, nebežinosi, kas yra vargas, — ekmės, nusivylimai. Viskas tau puikiai klosis.

Patylėjęs, pamąstęs valandėlę, Martynas paklausė: — Kaip galima gyventi Dievui?

Vienuolis atsakė: — Kaip galima gyventi Dievui, moko mus Kristus. Ar tu moki skaityti? Nusipirk Evangeliją ir skaityk; tenai viskas nurodyta, kaip Dievui gyventi.

Sie žodžiai giliai įstrigo Martyno širdin. Dar tą pačią dieną Martynas nusipirko didelėm raidėm Naująjį Testamentą ir pradėjo skaityti.

Tiesą sakant, Martynas manė tik šventadieniais skaitysiąs, bet pradėjęs patyrė širdyje didelį malonumą ir skaitė kasdien. Kartais taip įsigilindavo skaityman, jog sunku būdavo nuo šventraščio atitrūkti. Skaitydavo naktimis, kol lempele išdegdavo žibalas. Taip rimtai jis skaitė kas vakarą. Ir, tiesa, juo toliau skaitė, juo aiškiau suprato, ko Dievas iš jo nori ir kaip reikia gyventi Dievui. Blaivėsi Martynui sieloje. Atsiguldavo seniau po dienos darbo ir ilgai negalėdavo už-

migt. Prisimindavo Kapitoška, dūsaudavo ir dejuodavo... Dabar lyg kokias sunki našta nuslino jam nuo širdies. Skaidru ir malonu pasidarė sieloje. Retkarčiais kokiai įkyriai minčiai užklydus, Martynas pamaldžiai tardavo: "Pagarbintas būk Viešpatie, tebūna Tavo šventat valia!".

Nuo to laiko pasikeitė Martyno gyvenimas. Prieš tai šventadienius jis prasėdėdavo karčiamose prie arbatos stiklo; degtinės taipgi nepanikindavo. Gerdavo su koku draugu tol, kol visai girtas ar tik gerokai įkaušęs išeidavo iš smuklės, tai be atodairos įvairias nesąmones kliedėdamas, tai savo bendrus apkalbinėdamas.

Dabar viskas kitaip virto. Martyno gyvenimas pasidarė ramus ir malonus. Rytais jis sėdasi prie darbo, o pavakariais nukabina iš paubės lemputę, stato ją ant stalo, pasidima nuo lentynos knyga, atidengia ir vėl skaito. Juo daugiau skaito, juo daugiau supranta, ir dėl to šviesiau ir linksmiau darosi jo sieloje.

Skaitymas padėjo Martynui suprasti gyvenimo prasmę, grąžino jam gyvenimo džiaugsmą.

Vieną kartą Martynas labai ilgai užtruko. Skaitė šv. Luko evangelijos šestą perskyrimą, kuriame pasakyta:

"Kas tave užgauna per vieną skruostą, tam atsuk ir kitą. Kas atima iš tavęs apsiaustą, tam negink ir juos. Duok kiekvienam, kas tave prašo, ir nereikalauk atgal iš to, kurs atims, kas tavo. Kaip norite, kad jums žmonės darytų, taip ir jūs jiems darykite".

Toliau jis skaitė skyrelį, kur Viešpaties pasakyta:

"Kam jūs vadinate mane Viešpatie, Viešpatie, o nedarote, kas jums pasakyta?" ...

"Kiekvienas, kurs pas mane ateina, klauso mano žodžių ir juos vykdo, aš jums parodysiu ir ką jis panašus. Jis panašus, kaip žmogus, kuris pastatė namus, giliai iškasęs ir padėjęs pamatus ant uolos. Potvyniu užėjus, srovė ištiko tuos namus, bet negalėjo jų pajudinti, nes turėjo pamatus ant uolos. O kurs klauso ir nevykdo, tas panašus į žmogų, pasistačiusį savo namus ant žemės be pamato. Kaip tik juos ištiko srovė, jie tuojau sugriuvo ir tų namų griuvimus buvo didelis".

Skaidriai prašvito Martynui sieloje, beskaitant tuos žodžius. Nusimė jis akinius, padėjo juos ant knygos, pasirėmė alkūnėmis ir taip berymodamas paskendo mintyse, beanalizuodamas savąjį gyvenimą:

"Kieta uola ar palaidu smėliu pagrįstas mano gyvenimas?

Gerai, jei ant uolos pastatytas, tai lengva ir gera, kad ir vienišam būti. Viskas darytina, kas Dievui patinka, bet jei tik žmogus apsilenki su Dievo valia — vėl grimstama į nuodėmę. Norėčiau pasikliauti, kad viskas gerai, ir taip padėk man, Viešpatie!".

Taip bemąstydamas Martynas buvo besirengias eiti jau nakties poilsio, bet pagailo jam neskaitant leidžiamo laiko ir jis skaitė toliau. Skaitė septintą perskyrimą, apie šimtintinko tarno pagydydą, našlės iš Naino sūnaus prikėlimą, apie Jono pasiuntinius pas Kristų ir iki tos vietos, kur kalbama apie turtingą farizėjų, pakvietusių Kristų į svečius, ir nusidėjėlę, mazgojusią Kristaus kojas savo ašaromis ir šluosčiusią savo plaukais, bučiavusią ir tepusią kvepiančiais aliejais. Taip priėjo jis iki 44 skyrelio:

"Ir atsigrėžęs į moteriškę, sakė Simonui: Matai šią moteriškę? Aš įėjau į tavo namus, tu nedavei vandens mano kojoms, o šita moteriškė laistė mano kojas savo ašaromis ir šluostė jas savo galvos plaukais. Tu manęs nebučiavai, šita gi, kaip tik įėjo, nesiliovė bučiavusi mano kojų. Nepatepei aliejumi mano galvos, o šitoji patėpė tepalu mano kojas".

(Bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

Žodis Bendruomenės viršūnėm

Praėjusi ALB III Tarybos sesija New Yorke parodė daug entuziazmo, iškėlė visą eilę aktualių klausimų, numatė ateities darbų. Tai liudija, kad Bendruomenė išsijudino ir kitus išsijudino. Daug gyvumo tarybai įnešė naujai išrinktas jauniems, jau čia mokslus baigęs.

Darbuose buvo prisiminta visa eilė svarbių kultūrinių reikalų: mokyklos, vadovėliai, jaunimas, dailininkų parodos, knygos. Net pasikelta dideliu žygiu — pasaulinės parodos metu New Yorke surengti dainų šventė ir savo paviljoną įrengti.

Rugsėjo mėnesio Aidai

Šią savaitę atspausdinti ir skaitytojams išsiuntinėti rugsėjo mėnesio Aidai. Rašo: inž. Povilas Jurėnas — Mūsų sodžiaus gyvenamojo namo architektūrinė raida su papročiais ir tradicijomis (straipsnis gausiai iliustruotas), J. Augustaitytė - Vaičiūnienė — Apy pietės miegas, Pavasarinis žydėjimas, Nelygios jungtuvės, Daina mano žemės (eilėraščiai), Stasys Santvaras — Vladislava Grišaitienė gyvenime ir operos teatre, Antanas Tulys — Teklės stalas, J. Soliūnas — Akmenkaldis (eil.), Juozas Girnius — St. Salkauskis kaip "Gyvas žmogus".

Kūrybos pasaulyje A. T. recenzuoja R. Spalio "Alma Mater", dr. J. Grinius — Juozo Kraliaus "Sviesa lange". Meno skyriuje rašo: "VI. Jakubėnas — Lietuvių dainų šventė. Visuomeniniame gyvenime: V. Vaitiekūnas — Bendruomenės rinkimai.

Numeris iliustruotas įvairių dailininkų kūrinių, lietuvių liaudies architektūros pavyzdžiais ir dainų šventės vaizdais. Redaguoja A. Vaičiūnaitis, leidžia Tėvai Pranciškonai. Metams 6 dol. Užsakoma adresu: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

maeilus koncertus. Tai prisidėjo prie kultūrinio gyvenimo sugyvinimo. Taip pat atkreiptas dėmesys ir į rašytojus.

Literatūros premija

Žinome, kad veikia tokia Lietuvių Rašytojų Draugija, kurios nariai yra buvę bene visose Bendruomenės tarybose. Draugija apjungia visus lietuvius rašytojus, retkarčiais surengia savo suvažiavimus, bet konkrečios pagalbos savo nariams suteikti negali, nes neturi lėšų.

Draugijos rūpestis kasmet yra surinkti 500 dol. ir paskirti premiją. Lietuvoje Rašytojų Draugija tokios premijos neskyrė. Rašytojus globojo ir premijas skyrė valstybė (Svietimo Ministerijos didžioji premija),

atskiros leidyklos ir miestai. Atsidūrus tremtyje ir atsikūrus Rašytojų Draugijai, ji emėsi iniciatyvos ir atgaivino simbolinę Svetimo Ministerijos premiją — 500 dol.

Gražus tai mostas, kad draugija jungia visus lietuvius premiją. Be pažūrėkim, iš koto ta premija sudaroma. Dalis pinigų surenkama iš tų pačių rašytojų. Rašytojas turi ir knygačios pagalbos savo nariams suteikti negali, nes neturi lėšų.

Aukų rinkimas Rašytojų Draugijai pasidarė neįprastai sunkus. Jau visa eilė metų, kai premijos pinigai buvo vos vos

sukrapštyti. Aukų prašytojai išgirsta daug gražių žodžių rašytojų adresu, bet konkrečios pagalbos nesusilaukia. Ir dabartinė Rašytojų Draugija pinigų neturi. Visi jos bandymai sutelkti lėšas pasibaigė nesėkmingai. Atrodo, kad šiemet premijos nepaskirs.

Lietuvių Bendruomenė čia būtų lengviausiai ateiti į talką ir perimti iš Lietuvos atsineštas tradicijas.

Bendruomenė savo triūsų pasidarė pati didžiausia organizacija, iškopė į vadovaujančius

veiksnius, sugeba surengti didžiules dainų šventes. Argi jai būtų sunku apsiminti ir šią pareigą — kasmet skirti literatūros premiją? Pagaliau, veikiant bendruomeniniu mastu, reikėtų ir pačią premiją padidinti iki 1,000 dol. Tai būtų didelė parama mūsų rašytojams kartu nuimti ir sunkią našta pačiai Lietuvių Rašytojų Draugijai.

Regdama literatūros šventę premiją įteikiant, Bendruomenė irgi išjudintų mases, skleistų meilę savai kūrybai. P.J.

MAIRONIO METUS PASITINKANT

Kitais metais sueina šimtas metų, kai gimė mūsų tautos didysis atgimimo poetas **Maironis**. Sukaktį prisimins ir okupuotoje Lietuvoje — bus jis perdažomas komunistine spalva, savaip išaiškintas. Svarbiausios jo raštų idėjos bus nutylėtos, nes jos visai priešingos okupantui.

Tad laisvame pasaulyje gyvenant lietuviai turi įsijungti į šios sukakties minėjimą, iškelti Mai-

ronio poezijos tikrąsias idėjas. Šiam darbui jau reikia dabar pasirengti.

Maironio minėjimus turi surengti visos lietuviškos kolonijos. Iniciatyvos čia turi imtis Lietuvių Bendruomenė, jaunimo organizacijos. Minėjimams paieškoti naujų formų. Pagal Maironio eilėraščius yra sukurtas daugybė dainų, duetų. Bent dalį galima perkelti į patį minėjimą, įtraukiant chorus, so-

STOGINIS tiltas Amerikoje, dail. William Witkaus paveikslas

BALĮ MASTAUSKĄ PRISIMENANT

(atkelta iš 3 psl.)

teko tarpininkauti tarp JAV delegacijos, Amerikos spaudos ir iš Lietuvos ten nuvykusios delegacijos.

Po ranka turiu Mastausko pranešimą, patiektą Amerikos Lietuvių Tarybai, apimančią laikotarpį nuo 1918 rugpiūčio 16 iki 1919 gegužės 15. Paryžių jį pasiekė rugpiūčio 30. Po vienuolikos dienų jis jau siuntinėj Washingtoną pranešimus, aplenkdamas prancūzų cenzūrą. Buvo naudojamas JAV diplomatinio kurjeriu. Jisai patyrė, kad Prancūzijos vyriausybė, nepalankiai žiūri į Lietuvos siekius, tad iki tam laikui visa veikla Lietuvos rei-

kalais būrėsi Šveicarijoje. Jisai stengėsi tą padėti Prancūzijoje pataisyti.

LANKOSI ŠVEICARIJOJE

Vėliau, nuvykęs Šveicarijone, tarėsi su atvykusiais iš Lietuvos Smetona, dr. Yču, kun. K. Olšausku ir ten veikiančiais J. Gabriu, kun. V. Bartuška, kun. A. Steponaičiu ir kun. V. Dzimidavičium - Daumantu. Būdamas Šveicarijoje, užmezgė artimus ryšius su JAV ambasadorium, kaip Dulles (John Foster brolis, buv. valstybės departamento sekretoriaus Lansingo anūkas) ir su kitais, kurie vėliau įėjo JAV taikos delegacijon Paryžiuje. Dalyvaudamas

mažųjų tautų pasitarimuose, susitiko kunigaikštį Albertą Radvilą ir Skirmantą, atstovaujantį gūdams. Bendrame posėdyje paruošė bendrą atsišaukimą į JAV vyriausybę, kuri buvo prašoma pagalbos prieš bolševikus.

TARPININKAS PARYŽIUJE

Lapkričio 16 B. Mastauskas grįžo Paryžiu ir rūpinosi leidimais Lietuvos delegacijai Prancūzijos įvažiuoti. Čia jam dar padėjo E. Galvanuskas ir O. Milašius, kurie tuo laiku gyveno Prancūzijoje. Mastauskas abiejų triūsą labai įvertino. Patyręs, kad Šveicarijoje ir Prancūzijoje naudingą Lietuvai darbą dirba J. Gabrys, vėliau stengėsi įkalbėti A. Valdemarui, kad tasai priimtų J. Gabrį Lietuvos delegacijon, bet Valdemaras, matyti, asmeniškais sumetimais, griežtai atsisakė bent kurion valstybės tarnybon J. Gabrį priimti.

Mastauskas matėsi Paryžiuje su prez. Wilsonu ir išrūpino A. Valdemarui pasimatymą su kai kuriais prezidento artimais patarėjais. Taip pat parūpino Valdemarui pasimatymą su JAV laikraštinkais.

JAV delegacijai tarpininkaujant, Mastauskas gavo progos pasimatyti su Italijos, Anglijos ir Japonijos delegacijų vadais, pasirūpino juos painformuoti apie Lietuvą. Jų nusistatymą pranešė Lietuvos delegacijai. Pakartotinai surengė priešpiečius įvairiems laikraštinkams, ir tai panaudojo informacijai apie Lietuvą. Iš aukštų JAV pareigūnų sužinojo, kad pripažinimo Lietuva galės tikėtis tik

Lietuvoje leidžiami laikraščiai, žurnalai

Ameriką pasiekia tik nedaugelis okupuotoje Lietuvoje leidžiamų laikraščių. Visa kita komunistinė spauda skiriama vietiniam reikalui. Ten pasirodo šie laikraščiai bei žurnalai.

Tiesa, komunistų partijos centro komiteto, aukščiausios tarybos prezidiumo ir ministerių tarybos organas, leidžiamas lietuvių kalba, per metus išėina 307 nr.

Sovetskaja Litva, komunistų partijos centro komiteto, aukščiausios tarybos prezidiumo, ministrų tarybos organas, leidžiamas rusų kalba, per metus pasirodo 307 numeriai.

Valstiečių Laikraštis, komunistų partijos centro komiteto organas, leidžiamas lietuvių kalba, per metus pasirodo 156 numeriai.

Czerwony Sztandar, komunistų partijos organas, leidžiamas lenkų kalba, per metus pasirodo 307 numeriai.

Komjaunimo Tiesa, Lenino komunistinės jaunimo sąjungos centro komiteto organas, leidžiamas lietuvių kalba, per metus pasirodo 257 numeriai.

Komsomolskaja Pravda, tos pačios komunistinės jaunimo organizacijos centro komiteto organas, leidžiamas rusų kalba, per metus pasirodo 257 numeriai.

Literatūra ir Menas, rašytojų sąjungos savaitraštis, leidžiamas lietuvių kalba.

Lietuvos Pionierius, Lenino komunistinės sąjungos centro komiteto ir pionierių tarybos organas, leidžiamas lietuvių kalba, per metus pasirodo 104 numeriai.

Sportas, sporto draugijų ir organizacijų sąjungos organizacinio biuro ir respublikos

tada, kai steigiamasis seimas sudarys pastovią vyriausybę. Esą, laikinoji Lietuvos vyriausybė buvusi vokiečių įtakoje. Ta prasme, deja, prancūzų spaudoje pasisakė ir Rosenbaumas, atvykęs su Lietuvos delegacija, o anksčiau panašiai prancūzų spaudoje rašė Vilimavičius. Tai patyręs, Mastauskas stengėsi įtikinti Lietuvos delegaciją, kad būtų dedamos pastangos tą žalingą nuomonę taisyti, pertvarkant Lietuvos vyriausybės sudėtį.

Tai tik kelios nuotrupos iš Mastausko platus pranešimo. Bet ir iš to galima matyti, kad jisai daug Lietuvai naudingo darbo padarė.

Taip, su adv. B. Mastausko mirtim dar labiau prarėtėjo gretos gerų darbuotojų, nusilpusių ir Lietuvos valstybei ir lietuvių tautai. Aišku, kad a. a. B. Mastauskas užsitarnavo neišdildomą vietą Lietuvos atskirimo istorijoje.

LEONARDAS ANDRIEKUS

Zvaigždei krintant

Kiekvienai zvaigždelei krintant,
Mano motina žegnojosi.
Sakė: Reikia melstis —
Vėl kur nors pasaulyje nuo kūno siela
Staigiai atsiskyrė.

Vis galvojau: ką čia turi bendra
Su zvaigždėm žmogaus likimas,
Kol šią baugią naktį,
Tau, šviesiausiai mano zvaigždei, krintant,
Pajutau, jog mirštu.

Nežinau, ar kas dabar žegnosis,
Ar bėspės pakelti ranką? —
Motina, žegnokis,
Jei išvysi danguje sidabro piūvį —
Dvi gyvybės gėsta.

listus. Pasiteikus deklamatorius ir artistus, galima parodyti visą Maironio poezijos grožį.

Parodėlės rengtinios drauge su pačiais minėjimais. Į parodas galima sutelkti Maironio

atvaizdus, jo raštų laidas. Yra čia Amerikoje ir jo rankraščių, korektūrų, kuriuos būtų pravartu išstatyti didesniuose minėjimuose.

Maironio raštų laidos, atrodo, jau išsekusios. Sunku dabar gauti jo "Pavasario balsus", jo poetas. Ar nebūtų prasminga parengti ir išleisti pilną jo raštų laidą. Čia iniciatyvos turėtų imtis mūsų leidyklos, organizacijos, patelkus tam reikalui komitetus ir lėšas.

Būtų labai gražu, kad tie Maironio raštai būtų išleisti kiek galima gražiau, iliustruoti mūsų dailininkų grafiku.

Dailininkų talka ir taip būtina. Pageidautina, kad mūsų dailininkai nupieštų naujų Maironio portretų, paveikslų jo raštų temomis. Būtų galima surengti ir atskira tos rūšies paroda Čiurlionio galerijoje Chicagoje.

Išleisti metrašti, skirtą Maironio sukakties atžymėti. Surinkti jau atspausdintus ir dabar sunkiai randamus straipsnius apie Maironį, parašyti naujų, pridėti atsiminimų. Ypač lauktina atsiminimų iš tų, kurie su Maironiū arčiau bendravo ir gerai jį pažino. Metrašti organizuoti ryžtasi Bernardas Brazdžionis, buvęs Maironio muzėjaus tvarkytojas. A.D.

KULTŪRINĖ KRONIKA

— **Stepas Zobarskas** šią vasarą išleido angliskai knygutę vaikams "Bobby Wishingmore". Išleido Maryland Books New Yoske. Knygutė turi 28 pusl. Ilustracijos dail. Ados Korskaitės - Sutkuvienės. Stepas Zobarskas taip pat paruošė novelių rinkinį angliskai "The Maker of Gods". Leidžia Voyages Press. Knyga jau spausdinama ir pasirodys dar šį rudieną.

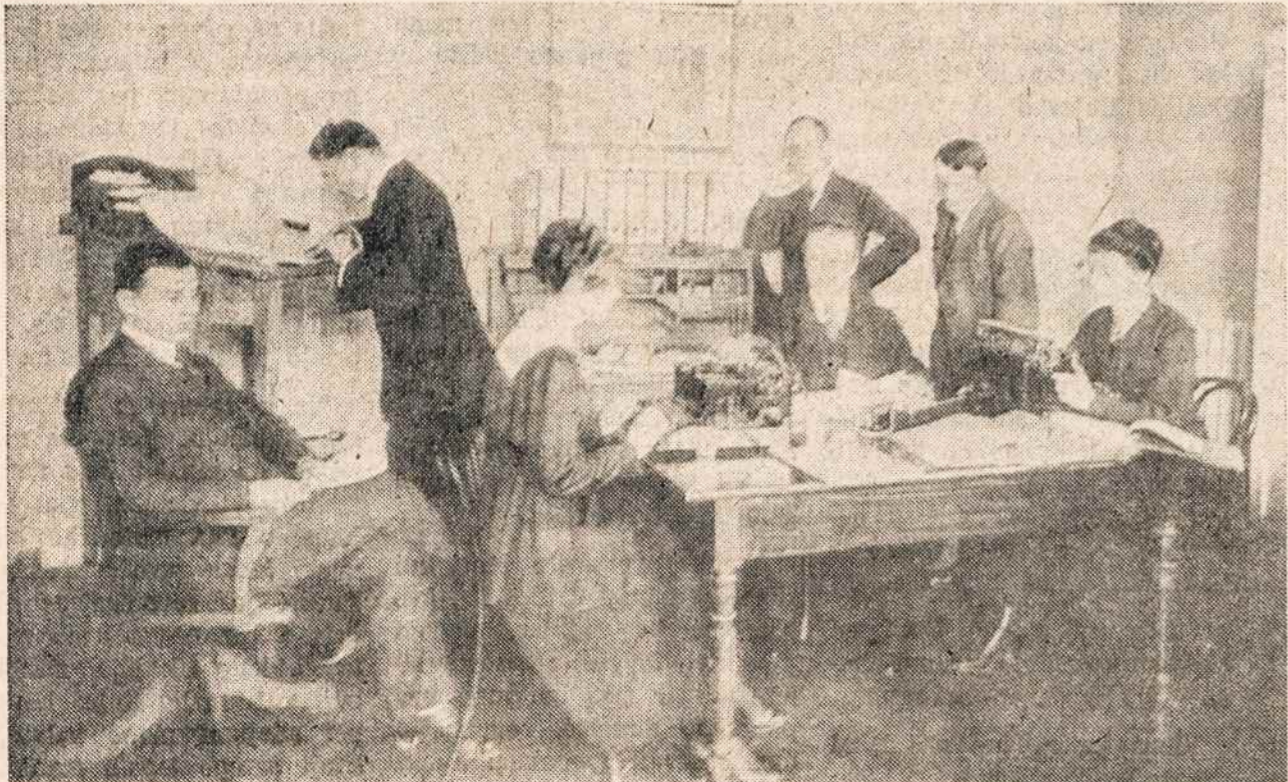
— **Prof. J. Eretas**, dalyvaugęs Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiavime Chicagoje, prieš išvykdamas į Šveicariją, skaitė visą eilę paskaitų. Rugsėjo 16-17 buvo Toronte, rugsėjo 18-19 Philadelphiaje, rugsėjo 20-21 Washingtono, rugsėjo 23-24 Detroito. Rugsėjo 30 ir spalio 1 bus Clevelande, o spalio 7-8 Bostone.

— **Šveicarijoje** keliuose universitetuose 8 lietuviai studiuoja mediciną; 7 iš jų atvykę iš JAV.

— **Berno universitete** istorijos ir filosofijos fakultete dėstoma lietuvių kalba. Praeitą semestrą studijuojančių lietuvių kalbą buvo 12 studentų. Tai įvairių kalbų specialistai. Paskaitas skaito prof. Redard.

— **Washingtono** penkiolikos valstybių pasiuntiniai diskutavo galimybės, kaip savų kraštų jauniems muzikams sudaryti galimybes surengti koncertus New Yorke Carnegie saleje.

— **Sao Paulo** rugsėjo mėnesį vyksta tarptautinė dailės paroda, kurioje dalyvauja dailininkai iš 50 kraštų.

INFORMACIJOS biuras šveicarijoje pirmojo karo pabaigoje. Iš k. į d. dr. J. Purickis, dr. J. Eretas, dr. Bartuška, kun. V. Daumantas, sėdi kun. A. Steponaitis su dviem sekretorėm.

MAZYLIAI rikiuojasi šokiui lietuvių dienoje Kennebunkporte, Me. Vadovės Onos Ivaškienės dar nesimato. Ją atstoja maža mergytė iš galo. Visi jos klauso. Nuotr. B. Kerbelienės

JAUNIMAS KLUSNUS — JEI GERAI VADOVAUJAMAS

Jaunimo problema visada yra jauna, ir tokia liks. Niekada nebus galima taip susitvarkyti, kad jaunieji būtų visiškai patenkinti vyresniais, o šie būtų patenkinti dar beaugančiais. Nesutarimas buvo ir liks dėl to, kad jaunimas yra linkęs nepatikėti jokiais argumentais, kol juos įtikina pats gyvenimas. Savo gi ruožtu vyresnieji yra linkę mokyti ir vadovauti daugiau, negu reikia. Nors ir sakoma, kad "sviestu košės nepagadinsi", bet augęs jaunimo savarankiškumas ima šiaušti prieš perdėtą "tepinimą" — nuolatinį mokymą ir barimą. Reikalingas saikas. Tačiau ir jaunimas saiką lengvai perima: jam norisi daryti taip, kaip norisi — tada nepaiso nei įspėjimų, nei barimų, nei pagarbos net tėvam. Ir vis dėlto nereikia nusiminti. Gyvenimas yra panašus į medį saulėje: turi šesėlį ir turi šviesos.

Laikant išimtimis didelius iškrypimus, kuriuos užneša gyvenimo aplinkybės, o pirmiausia — vyresniųjų papiktinimas, jaunimas apskritai nori būti vadovaujamas. Amerikietis dr. D. Goodmanas teisingai pastebė, kad "nevisada vaikas to nori, ko jis reikalauja. Jis lieka patenkintas tvarka, kurią jam vyresnieji duoda, nes tvarka jį apgina... Nesibaikykite kad vaikas jūsų nemėgės, jei parodysite, kad nemėgstate jo elgsenos. Priešingai, jį supras, kad juo rūpinatės, o ne savimi... Bet labai svarbu, kad disciplina būtų atremta į meilę, o ne į savo įnorius; kad ji būtų tvirta, bet ir nuoširdi... Išmokykite vieną kartą įsakyti, o ne daug kartų tuo pačiu reikalu. Turi būti aišku, ko norite, ir reikalas baigtas".

Bet tuo dar nenorime baigti šių kelių pastabų. Mums rūpi

lietuviškas jaunimas visuomeniniame darbe. Būnant šią vasarą keliose stovyklose, suvažiuose, lietuvių dienose, teko pasidžiaugti, kad mūsų jaunimas noriai leidžiasi tvarkomas

ir pats tvarkosi bei savo išsiuokimus išpeikia. Tik vieno dalyko kartais jam stings: vyresniųjų pasiukojimo, meilės ir noro padėti jaunimui eiti geru keliu.

SV. VARDŲ dr.-jos vyrai neša Marijos statulę. Nuotraukos Zg. Degučio.

Marijos Gimimo šventė Chicagoje

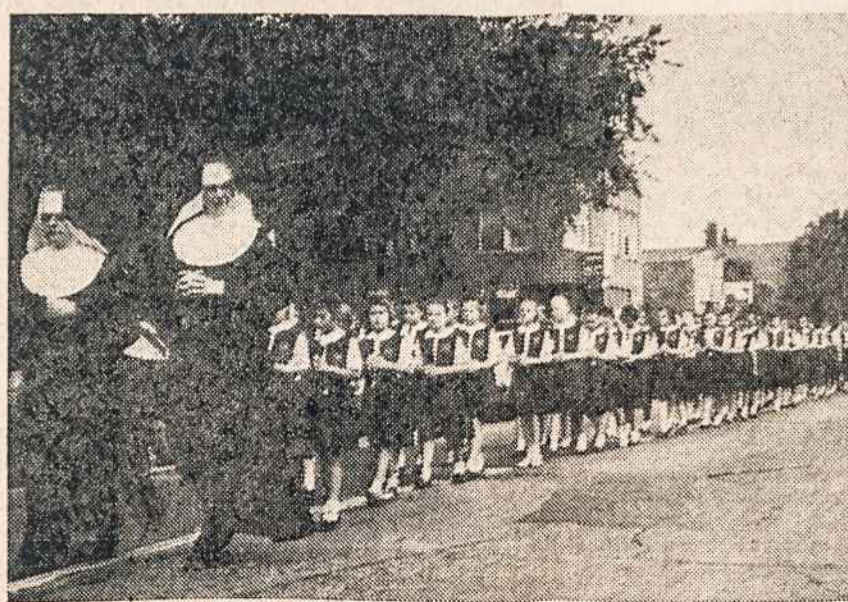
Vaidai, kuriuos čia matome, yra iš Marijos procesijos Chicagoje, Marquette parke, gražiame lietuviškame rajone, kur pastatyta ir graži, lietuviško stiliaus Marijos Gimimo bažnyčia. Joje gana dažnai būna didesnių lietuvių suvažiuočių iškilmingos pamaldos, gi kasmet išpūdingai atšvenčiama Marijos Gimimo diena — Šilinės. Kai Lietuvoje Šiluvos didieji atlaidai varžomi, čia artimiausią sekmadienį suplaukia dideli lietuvių būriai pasimelsti už

kenčiantį kraštą. Šiomet ypaci gausiai dalyvavo organizuoto jaunimo, kurį čia matome eilėmis išsirikivus procesijos eisenose.

Marijos Gimimo dieną, rugsėjo 8, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto prieš penketą amžių buvo parinkta vainikavimuisi karaliu. Nors tai ir nevyko, bet tą dieną nuo Nepriklausomos Lietuvos laikų minime, kaip Lietuvos valstybės iškilimą praeityje. Šiomet Chicago lietuviai tam minėjimui turėjo retą progą pasiklausyti žymaus lietuvių istoriko dr. Zenono Ivinskio paskaitų. Rugsėjo 9 jis kalbėjo Tautos šventės minėjime Jaunimo namuose, pačioje Chicagoje, o rugsėjo 10 — Šv. Antano parapijos salėje, Ciceroje.

NEŠAMA Šv. Barbaros dr.-jos vėliava.

PARAPIJOS mokyklos mergaitės.

AR MINĖTINA RUGSĖJO 8 KAIP TAUTINĖ ŠVENTĖ?

Iš prof. dr. Zenono Ivinskio paskaitos Clevelande

Dalyvavęs Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiuočiame Chicagoje ir ten ilgiausiai užtrukęs prof. dr. Z. Ivinskis, jau vykdamas namo į Romą, rugsėjo 15 - 16 buvo sustojęs Clevelande. LB Isios apylinkės valdyba rugsėjo 15, penktadienį, čia surengė viešą jo paskaitą. Svečias kalbėjo

apie Lietuvos praeitį.

Apibūdino lietuvių tautą, jau turinčią 800 valstybingumo. Ji įsiamžinusi savo žygiams, pvz. sulaukusi totorių veržimasi į Europą ir kryžiuočių veržimasi į rytus, davusi eilę tikrai didelių valdovų, pvz. Gediminą, Algirdą, Kęstutį, bet didžiausias buvęs Vytautas, kurį Maiorinis pats pirmasis pavadinęs didžiuoju ir šis pavadinimas prigijęs. Vytauto siekimas padaryti Lietuvą savarankišką šiandien taip pat sutampas su mūsų siekimais bei norais, todėl jis esąs mums toks artimas. Vytauto siekimai turėję įsikūnyti jo vainikavimu karaliaus karūna, štai kodėl mums turinti būti svarbi bei reikšminga rugsėjo 8 kaip tautos šventė. Ši šventė esanti Vytauto valstybingumo siekimų pripažinimas, išlaikytinas bei pratęstinas ir mūsų ateitį. Šiandien esą jau kiti laikai, bet Lietuvos meilės laikai negali praeiti. Tokia meile pvz. alsuojanti trijų lietuvių sukurta "Sibiro maldaknygė". Mums kiekvienam reikią būti rezistentu, pilkuoju Lietuvos didvyriu.

Specialisto erudito istoriko kalba, trukusi apie valandą, nuolat įvaininama istorijos šaltinių citatomis, visų susirinkusiųjų (jų galėjo būti ir dau-

giau) buvo išklaudyta su pelnytu dėmesiu. Svečias taip pat gyvai atsakė į porą paklausimų dėl lenkų įtakos Vatikane ir dėl Vytauto palyginimo su kitais anų laikų valdovais. Svečią pristatė ir jo paskaitą pravedė apylinkės pirm. F. Eidimtas.

Po paskaitos, palaistomas jau alučiu, įvyko dr. Z. Ivinskio pasikalbėjimas su vietos spaudos žmonėmis. Čia klausimai daugiausia sukosi apie gyvenamojo meto aktualijas: svečias pasakojo apie Italiją, Vokietiją, Vatikaną ir Amerikos išpūdžius. Po to alutis Pikturnų namuose buvo geriamas su LF bičiuliais, dalinantis jų gyvenimo bei darbo išpūdžiais.

Rugsėjo 16, šeštadienį, dr. Z. Ivinskis padarė eilę vizitų. Vakare bendrus užkandžius Čiurlionio namuose surengė ateitininkai sendraugiai. Pirm. A. Garkos pristatytas, svečias ilgiau kalbėjo apie krikščionybės kelią į Lietuvą. Įdomus momentas čia esąs tas, kad lietuvių tauta krikščionybės nepriėmusi iš kryžiuočių, kurių ją į Lietuvą nešė ant savo kardų galų. Bet ji savo priešų tikėjimą priėmusi kitu keliu — iš lenkų, siekdama bendro atspirio.

Po pranešimo svečias taip pat atsakinėjo į gana gausius paklausimus, kurie vietomis virsdavo bendromis diskusijomis. Reikia pastebėti, kad tai buvo vienas iš gausesnių bei gyvesnių ateitininkų sendraugių susitikimų.

Rugsėjo 17 ankštų rytą dr. Z. Ivinskis išvyko į Detroitą.

— Šv. Jurgio par. vietoje mirusio kun. Barčio nauju klebonu gavo kun. B. Ivanauską, prieš porą metų šioj parapijoj buvusį vikaru. Naujasis klebonas, rugsėjo 17 per liet. sumos pamokslą prisistatydamas parapičiams, pasisakė tarnausiąs ne tik Dievo garbei, bet ir lietuvių tautos labui. Parapijos patalpų dury esančios atidarus lituanistinei vysk. Valančiaus mokyklai, lietuvių draugijoms ir visiems lietuviams.

— Į Clevelandą rugsėjo 16 Mikulskių svečiu atvyko prof. J. Zilevičius. Rugsėjo 17 su juo ir muz. Alf. Mikulskiū LB centro valdybos pirm. St. Barzdukas kalbėjosi dėl dainų šventės surengimo New Yorke pasaulinės parodos metu.

— Dirvos vakare rugsėjo 23 programą atliko J. Gaidelio vadovaujamas Bostono lietuvių mišrus choras, sol. St. Daugėlienė ir moterų trio. Vakaras buvo slovenų auditorijoje.

— LB Tarybos prezidiumo pirm. St. Barzdukas rugsėjo 14 dalyvavo Ohio lietuvių gydytojų draugijos valdybos posėdy, kur buvo aiškinamas reikalai ryšium su šios draugijos skirtuoju tūkstančiu dol. lituanistiniams vadovėliams leisti. Draugijai šiuo metu pirmininkauja dr. Vl. Ramanauškas.

— Dainavos jaunimo stovyklos S. Laniausko pirmininkaujamas globos komitetas spalio 7 slovenų auditorijoje rengia vakarą, kurio programą atliks išraiškos šokių šokėja J. Kvietytė su G. Donnellu iš Toronto ir akt. Vitalis Zukauskas iš New Yorke. St. Papartis

Chicago vyčiai ruošias koncertui

Chicagoje prieš metus buvo atgaivintas Lietuvos vyčių choras, kuris jau dalyvavo Vasario 16 minėjime. Choro atgavimui pasirūpino Indiana - Illinois apskritis, o ypačiai uoli vyte Stella Rogers ir muz. Faustas Strolia. Dabar choras ruošiasi dideliui koncertui lapkričio 15. Programoje dalyvaus taip pat solistė Prudencija Bičkienė ir solistas Al. Brazis. Vasario mėnesį yra pakviestas koncertuoti Detroitu. Daug chorui padeda anksčiau juo rūpinęsis J. Kazanauskas, savo paramą taip pat teikia žurnalistas St. Pieza. Choras labai džiaugiasi, kad jo pastangas labai vertina ir skatina Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis ir jo žmona, 112 kp. narė. Ji, tarp kitko, parašė ir apie 100 laiškų įvairiais Lietuvos reikalais, įsijungdama į tą vyčių akciją. Apskritai, yra malonu konstatuoti, kad Lietuvos vyčiai per pastaruosius metus yra gyviau sukrutę. Tai rodo ir jų šiemet labai sėkmingai praėjęs metinis seimas. Tikimės, kad Chicago vyčių choras gražiai pasirodys jubilėjiniam savo seime Bostone 1963 metais. Linkime ko geriausios sėkmės! Vt. Bč.

MOKSLEIVIAI ateitininkai.

SODALES mergaitės.

JAUNUCIAI ateitininkai.

IŠ VISUR

— Amerikos Liet. R. Kat. Moterų Sąjungos metinis suvažiuoimas, iš eilės jau 29-sis, šiemet šaukiamas spalio 12-15 Chicagoje Nekalto Prasiidėjimo lietuvių parapijos salėje. Seimū rūpinasi vietinė Moterų Sąjungos 20 kuopa.

— Kun. Barnabas Mikalauskas, O.F.M., St. Catherines lietuvių parapijos klebonas Kanadoje, minėjo 20 metų kunigystės sukaktį. Parapičiais, surengę gražų minėjimą, dovanų įteikė auksinę taurę mišiom aukoti. Prieš išvykdamas į St. Catherines, kur jau anksčiau buvo klebonu, dirbo kurį laiką Darbininko redakcijoje.

— Dr. Adolfo Šapokos, mirusio kovo mėn., parašyta knyga "Vilnius Lietuvos gyvenime", yra jau surinkta ir parengta spausdinti. Anglų kalbon vertė taip pat šiemet Londone miręs E. J. Harrison, buvęs anglų vicekonsulas Vilniuje ir Kaune, nuoširdus lietuvių bičiulis, ir dr. Kostas Jurgėla. Knyga gausiai iliustruota, 174 pusl., skiriama angliškai kalbančiam visuomenėi. Leidimu rūpinasi J. Cicėnas, Vilniaus Lietuvių S-gos Toronto skyriaus pirmininkas.

— A. Gulbinskas, fotografas, kurio nuotraukos buvo Darbininke iš Liet. Kat. Mokslo Akademijos suvažiuoimo, buvo apvogtas, išveržus į jo butą Chicagoje vagiui. Išnešti du foto aparatai ir kiti daiktai.

— Pelekauskas, gyvenęs Montrealyje, Kanadoje ir grįžęs į Lietuvą, kaip praneša "Nepriklausomoji Lietuva", yra pasodintas kalėjiman.

— Hartford, Conn., vietos klubo įkurtam stipendijų fondui paremti koncertas bus rugsėjo 30, šeštadienį, 7 v. v., klubo salėje, 227 Lawrence St. Programą išpildys Clevelando vyrų oktetas, vadovaujamas R. Babicko.

— Algirdas Šimkus, Australijos Liet. Kat. Federacijos Revizijos Kom-jos pirmininkas, Gelonge baigė aukštuosius mokslus ir gavo statybos inžinieriaus diplomą. Dirba prie vandens rezervuaro statybos. Yra gimęs 1935 Krakūių km., Mosėdžio vls., Kretingos apskr.

— Cleveland, Ohio, LB abiejų apylinkių valdybos užsakė ir apmokėjo kultūros žurnalo "Aidai" prenumerata Clevelando centrinei bibliotekai lietuvių skyriui.

ŽVAIGŽDĖ VIRŠUM GIRIOS

ALĖ RŪTA
romanas

Vaiduoja senosios Lietuvos gyvenimą Mindaugo laikais. Idiliški kaimo vaizdai, šventės, senieji papročiai ir ano meto žmonės patrauks visus skaitytojus.

Knyga išleido DARBININKAS, 374 psl., kaina 4 dol. Gaunama Darbininko administracijoje.

910 Willoughby Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

O KO KO?

Sėdžiu parke po medžiu, pa-
bėgęs nuo žmonių ir jų kalbų,
bet ir čia — žmogėnas blakt,
ir šalimai prisėda.

— Kaip tu žiūri į Wagnerį?
— dar subalbatuoja liežuviu.
— O! Aš jį labai mėgstu.
Tai didelis žmogus!

Kaimynas net šoktelėjo, net
rankas ištiesė. Taip jam patiko
atsakymas.

— Aš tuoj pranešiu visiem
tavo nuomone!

— Kodėl? Juk daugybė to-
kių, kurie mėgsta Wagnerį, o
triukšmo dėl to nedaro.

Kaimynas nenusileido, dar
labiau kaito:

— Taip negalima. Siemet rin-
kiminiai metai. Visur turime
skelbti, kad Wagneris — ge-
riausias kandidatas į New Yorko
majorus.

— Ar tamsta nesuklydai be-
sikasrščiuodamas. Wagneris juk
miręs!

— Žmogus taip ir atsėdėjo.
— Ką tu kalbi? Tai negali
būti!

— Tikrai.

— Ką reiškia nesiklausyti
radijo, neskaityti laikraščių. Ne-
girdėjau. Ir ką dabar darysi-
me?

— Nieko. Wagneris juk se-
niai miręs.

— E, jau manęs neapgausi!
Dar užvakar jį mačiau!

— Žmogau, ar nesapnuojai!
Kaip galėjai matyti Wagnerį?
Jis mirė prieš keliasdešimt me-
tų!

— Matyt, esi respublikonas
ir didelis miglovara. Niekus
tauški, — rūtus apsiniaukė
mano kaimynas.

— Nei aš demokratas nei res-
publikonas. Aš taip sau laisvas
piliėtis. Ir kalbu, kad muzikas
Richardas Wagneris mirė pra-
eitame amžiuje. Juk girdėjai jo
operas? Ir kas jo nemėgsta!

— Net lengviau pasidarė ant
širdies. Matau, esama dviejų
žmonių ta pačia pavarde. To-
kio muziko Wagnerio niekada
negirdėjau. Man jis ir nerūpi.
Aš kalbu apie miesto galvą Ro-
bertą Wagnerį.

— Kokio miesto?

— Argi nežinai: New Yorko
miesto. Kandidatuoja vėl nau-
juose rinkimuose!

— Neteko girdėti.

— Žmogus pašoko:

— Ir tu toks pat: neskaityti
laikraščių, nieko nežinai. Tau
tik muzika, muzika! Tai ir sė-
dėk, rieskis kaip smuiko rak-
tas!

— Palauk, pasakyk tam Wag-
neriui, kad pagerbtų ir savo
bendravarđį. Tegu pasiklauso
muzikos. Muzika, sako, numal-
do vaidus. Tegu gerai užgroja,
jei nori laimėti.

Zv. BePastogis

MINĖS SUSIVIENIJIMO DEIMANTINĖ SUKAKTĪ

Sekmadienį, spalio 1, trys
vietinės LRKSA kuopos, bū-
tent, 1, 34 ir 209, bendrai mi-
nės Susivienijimo 75 metų su-
kaktį. Iš ryto 10:30 Svč. Mari-
jos bažnyčioje bus mišios mi-
rusių ir gyvūnų intencija. Vakare 6 val. parapijos sve-
tainėje bus banketas. Progra-
moje Amerikos himnas — gie-

KINGSTON, PA.

dos visi, malda — kalbės vie-
tinis klebonas kun. V. J. Na-
norta; programos vedėją dr. A.
J. Valibų pristatys rengimo ko-
miteto pirmininkas Adolfas Ka-
duškevičius; kalbės buvęs Su-
sivienijimo sekretorius J. B.
Soliūnas, dabartinis viceprezi-

dentas adv. Thomas Mack - Mi-
kelionis ir Luzerne apskrities
teisėjas Edward W. Lopatto;
solo dainuos Edward Stanks ir
Catherine Shone; akomponuos
muzikė Mrs. Ona Mras; užbaig-
iamąją malda sukalbės kun.
A. J. Norkūnas. Programa bus
užbaigta Lietuvos himnu. Pro-
gramos laiku bus pagerbti vie-
tinių kuopų veteranai veikėjai.
Rengimo komitetas uoliai dirba,
kad minėjimas visais atžvilgiais
būtų sėkmingas. M. Z.

LOS ANGELES, CALIF.

Kultūros klubo susirinkimas
su įdomia programa įvyks šeš-
tadienį, rugsėjo 30, 6:30 val.
lietuvių namuose, 4421 Santa
Monica Blvd. Programoje —
svarstymų tema: Kultūrinė lie-
tuviškos emigracijos reikšmė.
Tai bus grupinio svarstymo
(panel) vakaras, skirtas aktua-
liai temai. Į svarstymo grupę
įeina: Al. Raulinaitis, rašyt.
Juozas Tininis, inž. dr. Al. Avi-
žienius, dr. P. Pamataitis ir Da-
lia Karalūtė. Moderatorius —
rašyt. J. Gliuda. Temos svarst-
yme numatoma paliesti šiuos
klausimus: 1. Ar galima išves-
ti ribą tarp lietuvių, esančių
emigracijoje ir likusių Lietu-
voje, jų kultūrinių interesų po-
žiūriu? 2. Ar lietuviai emigra-
cijoje ir lietuviai Lietuvoje, lai-
kui bėgant, įgyja vis daugiau

savitarpių skirtumų? 3. Ar
kultūrinių santykių palaikymas
bet kurioje formoje su Lietu-
va būtinas ar atmetinas, nor-
rint išlaikyti vienalytę tautinę
idėją? 4. Kokios ryškiosios kul-
tūrinio gyvenimo apraiškos
emigracijoje ir Lietuvoje, jų pa-
našumas, skirtumai, priešybės?

5. Ar negresia pavojaus ant-
roj ar trečioj kartoj lietuviams
Lietuvoje degeneruoti į homo
sovieticus, o lietuviams emigra-
cijoje iširtipti svetimųjų masė-
je? 6. Ar kai kurių siūlytas
kultūr. bendradarbiavimas su
okupuota Lietuva tam tikram
laikui bent sulaukėtų emigra-
cinį nutautėjimą? Toliau bus
senos valdybos žodis ir nau-
jos rinkimai, lietuviškos kny-
gos laimėjimas, tradicinė kavu-
tė. K. K. V.

ALBERTAS KALINAUSKAS, il-
gametis 34 kp. finansų sekreto-
rius.

Paminėjo kun. J. V. Kazlauską 25 metų veiklos sukaktį

BRIDGEPORT, CONN.

Rugsėjo 10, sekmadienį, šv.
Jurgio parapija savo salėje su-
rėngė iškilmingus pietus pa-
gerbti savo kleboną kun. J.V.
Kazlauską, kuris jau 25 metus
dirba parapijoje Susirinko
virš 300 asmenų, buvo daug
dvasiškijs. Programą pradėjo
ir jai vadovavo vikaras kun. J.
Juškevičius, supažindinęs su
pagrindiniu kalbėtoju prel. J.
Balkūnu, kuris pažįsta klebo-
na iš jaunų dienų. Prel. J. Bal-
kūnas kalbėjo gana plačiai ne
tik apie parapijos reikalus, bet
ir apie lietuvius kunigus, kiek
jie turi reikalo su parapija ir
parapiečiais. Programos metu
solo giedojo Anna Yanuš Ave
Maria (Gounod), pianu pritarė
A. Stanišauskas, draugijų at-
stovai įteikė dovanas. Dalyva-
vo ir buvęs ilgametis Darbinin-
ko redaktorius Antanas Knei-
žys. Klebonas dėkojo parapi-
jai, draugijom ir visiem, kurie
pasidarbavo šiam vakarui. Pa-
rapiečiai yra labai patenkinti
savo klebonu ir linki jam daug
sveikatos, kad galėtų parapiją
išlaikyti lietuviška dar kokius
25 metus.

nas. Procesija buvo graži. Tvar-
kė ir vadovavo kun. J. Juške-
vičius, chorąs gausiai lankėsi
vakarais ir gražiai giedojo miš-
parus. Vargonininkas A. Stani-
šauskas visiems yra labai dė-
kingas. O.

LINDEN, N. J.

Kotryna Šukienė, ALRK Mo-
terų Sąjungos 53 kuopos pir-
mininkė, už uolų darbą gavo
iš centro valdybos medali, kur-
is jai buvo skirtas pereito są-
jungos seimo Hartford, Conn.,
ir kartu pakelta į garbės narės.
K. Šukienė buvo sunkiai susir-
gusi, bet dabar pasveiko ir spa-
lio 2 vadovaus pirmam po va-
saros atostogų susirinkimui. K.
Šukienė kuopai pirmininkauja
jau 14 metų.

Kazimieras ir Ona Atučiai
liepos 1 atšventė 25 metų mo-
terystės sukaktį. Pagerbtuvėse
dalyvavo apie 200 svečių. Di-
deliam visų nuliūdumui rugsėjo
2 K. Atutis atsiskyrė su šiuo
pasauliu. Palaidotas iš šv. Te-
resės bažnyčios Kalvarijos ka-
pinėse.

Adelė Krutulienė, ALRK Mo-
terų Sąjungos 3 kuopos pro-
toko sekretorė ir apskrities
įždininkė, išrinkta atstove į

ALR Katalikių Moterų Sąjun-
gos seimą Chicagoje.

Sofija Zupkienė, 53 kuopos
narė, jau daugiau kaip metai
vieši Virginijoje.

Stasė Strazdienė, ilgametė
kuopos finansų raštininkė, ir
Veronika Strazdienė su šeimo-
ni po atostogų Atlantic City
grįžo į savo namus.

Barbara Sebeckienė su duk-
ra Ona Vadeikiene atostogų bu-
vo išskridusios į Havajus.
Pakeliui aplankė Las Vegas,
Los Angeles, San Francisco.

Julija Stanionienė po sun-
kios operacijos pamažu sveiks-
ta. Jos vyras Juozapas atosto-
gaudamas Miami, Fla., buvo pa-
ralizuotas, bet dabar taip pat
po truputį taisyti.

Sukienė, Ašmontienė ir Atu-
tienė, 53 kuopos narės, atsto-
vavo mūsų kuopą Elizabethė
66 kuopos metinėje šventėje
ir pusrūčiuose. S. Sajungietė

ALRK KATALIKŲ MOTERŲ SĄJUNGOS CHICAGO APSKRITIES VALDYBA, iš k. į d. pirmoje eilėje Donna Kann — pirmininkė, Ursulė Rastenis — vicepirm., antroje eilėje Marijona Pakūstienė — izdo globėja, Natalija Sa-
tunas — įždininkė ir Virginia Shimkus — sekretorė.

BRONXWOOD INN

EXCELLENT CATERING FACILITIES
WEDDINGS - BANQUETS - PARTIES - SOCIAL EVENTS
Ample Parking
Visit Our Beautiful Cocktail Lounge
Special Consideration to Religious Groups
3821 Bronxwood Ave., Bronx
2 Blocks East of White Plains Rd. (at 220th St.)
RALPH & LUCILLE PORCO, Managers
OL 4-2400

DR. ALBERTAS J. VALIBUS, bu-
vo Susivienijimo kvotėjas.

Darbininkui paremti aukojo

Po 2 dol.:

J. Vierbašius, A. Vitkauskas,
Worcester, D. Meičys, Brock-
ton, Mass., J. A. Staričėna,
Attleboro, Mass., L. Kasilevi-
čienė, Methuen, Mass., A. Lu-
cas, Jamaica Plain, Mass., kun.
V. Karalevičius, V. Kirvelevi-
čienė, P. Kudulis — Elizabeth,
N. J.; R. Irsienė, A. R. Davis,
Linden, N. J.; W. Aglen, Phil-
lisbury, N. J., A. Cerniauskie-
nė, Jersey City, N. J., A. Sikš-
nius, Hillside, N. J., J. Bačėnas,
Kearny, N. J. B. Stankus, New-
ark, N. J., J. Mikolaitis, West-
wood, N. J., V. Brazilius, Cle-
veland, Ohio, J. Rusas, Pro-
vidence, R. I.

Nuoširdžiai dėkoja
Darbininko Administracija

TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
Call LO 3-7291

RESTAURANTS

For the Finest Dine at the Good Old
NEW CAMPUS Restaurant — 106
West 32nd Street — PE 6-4121
Under New Management, Proprietor:
Louis Gagne & Philip Meyall.
Special attention given to the ne-
cessities of the Dining after
6 P.M. Diners Club Member.

CHILDREN BOARDED

RELIABLE WOMAN WILL CARE
FOR CHILDREN — BY DAY OR
WEEK — REASONABLE RATES
— WHOLESOME MEALS. Catho-
lics Welcome. — Tel. DA 3-1198.

VICTORIA LADA IS AVAILABLE
FOR DAY CARE SERVICE TO
WORKING MOTHERS for Child-
ren 3 years and Up. Excellent care
— Catholics welcome. 1494 Pacific
St., Brooklyn, N. Y. — SL 6-7385
Call anytime

CHILDREN CARED FOR BY THE
DAY by MOTHER & LICENSED
NURSE. — Catholics welcome. —
Reasonable prices. Convenient to
all Transportation. Tel. MA 2-2481.

RADIJO VALANDELES

LITHUANIAN MELODIES
DETROIT — WJLB
1400 banga
šeštadieniais 5-5:30 popiet
Vedėjas Ralph J. Valatka
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224

TĖVYNĖS GARSAI
HARTFORD WPOP
1410 klc.
Sėkmadienį — 11-12 val. dieną
Vedėjas J. Petkaitis
ou Lincoln Street, Hartford, Conn.

BENDRUOMENĖS
BALSAS
PHILADELPHIA WTEL
860 banga
šeštadieniais —
Vedėjas Adolfas Gaigalas
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
HOWard 7-4176

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
lietuvių kalba:
kasdien 10-11 val. r.; šešt. - sekm.
8:30-9:30 val. r.; Lietuviškos vaka-
ruškos pirmadieniais 7-8 val. vak.
Anglų kalba: kasdien 7-7:30 v.v.
Radijo stotis WOPA, Oak Park, Ill.
A.M. 1490 kiloc.; F.M. 102.7 megac.

PARK-HILL REALTY

REAL ESTATE & INSURANCE
84-17 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN 21, N. Y.
Virginia 3-1477

Čia Jūs rasite didelį pasirinkimą gražių namų, sklypų,
apartamentų ir tai žemiausiomis kainomis. Čia galite vi-
sokeriopai apsidrausti; čia valstybinių mokesčių - taksų
blankai užpildomi.

ALBERT F. PETERS - Petrauskas

WHITE HORSE TAVERN baras - restoranas

PRANAS BRUCAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven 21, N. Y. Tel. Virginia 6-9519

Salė vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviams

Salėje gali tilpti 100 dalyvių

S & G MEAT MARKET

buvusi
J. MIRONO MAISTO KRAUTUVĖ
Home-Made Bologna

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

Papildintomis kainomis priimame užsakymus

VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS

Pristato į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius

We take all orders special price for Weddings and Parties

340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. — Tel. Stagg 2-4329

Lietuviškų produktų:

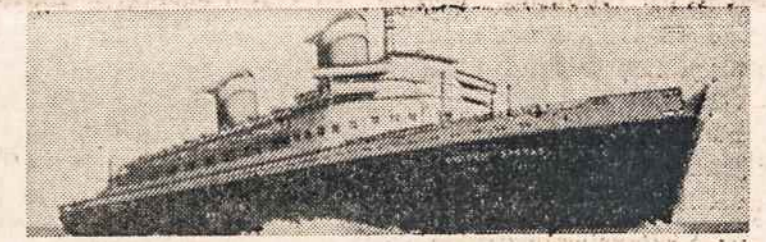
DUONOS, SŪRIŲ, DESRŲ, SKILANDŽIŲ

PETRO LISAUŠKO krautuvė

64-09 Clinton Avenue, Maspeth 75, N. Y. Tel. TW 4-8087

Priimami užsakymai vestuvėms ir pobūviams

Perkant didesniais kiekiais pristatoma į namus nemokamai

Joseph Andrusis - TRAVEL AGENCY - REAL ESTATE - Insurance

HAVEN REALTY

Kelionių biuras lėktuvais ir laivais. Apraudoimas gyvybės, namų,
automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apraudoimas. Income Tax
užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investicijos. • Kasdien nuo
9 iki 9 val. Sekmadieniais popiet 1-5 val.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 7-4477

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms
vestuvėms ir pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.

36-38-40 STAGG ST. BROOKLYN 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuo-
tų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: Virginia 3-3544

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYTAUTAS BELECKAS
SAVININKAS

1883 MADISON STREET

BROOKLYN 27, N. Y.

(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms, ir kito-
kioms pramogoms. Be to,
duodami polaidotuviniai
pietūs. Pirmos rūšies lie-
tuviškas maistas prieina-
momis kainomis.

HOLY LIGHT

BAŽNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ

RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION

Sav. B. KUČINSKAS

35 So. 8th Street . . . . . Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 7-2155 . . . . . Resid. Illinois 8-7118

Tel.: APplegate 7-0349 . . . . . Sav. V. ZELENIŠ

BANGA TELEVISION

34-23 FULTON STREET . . . . . BROOKLYN 8, N. Y.

NAUDOKITĖS PROGA!

- Fedders (geriausias rūšies) oro vėsintuvai. Žemiau sezono kainos
- 40% nuolatos vokiškiems Blaupunkt radio bei stereo HI-FI aparatams
- Dideli atpiguliniai aukščiausios įvertintoms Admiral ir Motorola 23 inčų televizijoms, bei stereo HI-FI

Nemokamai dovanos su kiekvienu pirkiniumi

Televizijos, HI-FI bei vokiškų aparatų taisymas atliekamas RCA

kvalifikuoto techniko

Darbo valandos: kasdien iki 7 val. vak.; penktad. iki 9 val. vak.

CASTRO žmona Mirta, sūnus Fidelito, Havanos kunigas, kuris Fidel. Castro apsaugojo nuo mirties Batis-tos laikais, ir Kubos kraugeris diktatorius.

RUGPIŪČIO MĖNUO DARBO FRONTE

Rugpiūčio mėn. darbininkų, dirbusių neūkiuose, buvo 68,5 milijonai. Namuose ir ūkiuose, įskaitant dirbančius šeimos narius, buvo 62,2 mil. Neūkiuose dirbančių padidėjo 300,000, daugiausia maisto bei rūbų pramonėje ir statyboje. Automobilių pramonėje sumažėjo 100,000 bekeičiant automobilių modelius.

Darbininko uždarbis savaitėje už 40.1 valandų siekė 93.83 dol. Nieku nepasikeitė nuo liepos mėn.

Bedarbių buvo 4.5 mil. Nedirbančių jau 15 savaičių — 200,000, nedirbančių ligi pusių metų — 900,000.

Darbo departamentas sudarė sąrašą tokių specialybių, į kurias turėtų būti atsižvelgta, šaukiant į kariuomenę. Čia priklauso astronomai, federalinio saugumo tarnautojai, inžin-

nerijos ir fizikos specialistai, darbo įrankių gamintojai (tool planner). Tų profesijų vyrai iš parengties rezervo (Ready Reserve) turi būti perkelti į pastovų rezervą (Standby Reserve).

Arthur J. Goldberg, darbo sekretorius, tarnybos reikalais yra išvykęs į Švediją. Aplankys dar Norvegiją, Suomiją, Olandiją ir Daniją.

Plieno gamybos pramonininkai atmetė prez. Kennedy prašymą nekelti plieno kainos nuo spalio 1. Yra sutarta, kad nuo tos datos turi pakilti darbininkų algos, tai keliami ir plieno kaina.

— Komunizmas yra toks sapnas, iš kurio pabudęs pasijunti, kad esi plikas kaip tilvikas — sako naujausia lietuvių patarlė anapus geležinės uždangos.

YOUR BEST INVESTMENT TODAY
S REAL ESTATE. — Call

AMERICAN HOME REALTY

84-14 JAMAICA AVE.,
Woodhaven 21, N. Y.
Tel. Hickory 1-5220
(Jamaica Line, Forest Parkway stn.)
WILLIAM J. DRAKE
Licensed Real Estate Broker

VISOKIA INFORMACIJA VELTUI

Pažymėkit apačioj langelyje ženklų ✓ ir grąžinkite man:

AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Avenue
Woodhaven 21, N. Y.

- Noriu pirkti namus
- Noriu parduoti savo nuosavybę
- Noriu nebrangios apdraudos

Pavardė .....

Adresas .....

ŽMOGAUS NAMIŠKIAI BUS JO NEPRIETELIAI

Evangelijoje skaitome, kad dėl tikėjimo į Kristų bus nesantaikos net toje pačioje šeimoje, tarp tėvų ir vaikų, brolių ir seserų, ir "žmogaus namiškiai bus jo neprieteliai" (Mat. 10, 36). Gyvenimo praktika tai paliudija mums daug kartų. Pasaulyje visos kovos — asmeninės ir bendruomeninės, tautinės ir tarptautinės, politinės ir socialinės bei kultūrinės — visos jos savo giliasias šaknis turi apsisprendime už tikėjimą bei jo moralinius principus ir prieš tikėjimą, nors ir būtų kažin kokia skraiste pridengtos.

Komunizmas tą skraistę nuogai nudengia ir aiškiai pasirodo kaip krikščionybės nuožmiausias priešas. Tik jisai atsirado ne iš politikos ar kokios socialinės negerovės, o iš nukrikščionėjusios žmonių dvasios ir jos filosofijos. Ateizmo daigai pirma gimė atskiro žmogaus mintyje ir tik paskui išsiskleidė į visuomenę, politiką ir tarptautinį gyvenimą. Da-

bar mes matome jau išdavus, o ne priežastis.

Kuboje komunizmas taip pat atsirado iš nusilpusios krikščioniškos dvasios atskiruose asmenyse, šeimose ir visuomenėje. Pavyzdžiui gali būti Castro šeima, kuri davė sukta, nuožmų ir negailestingą diktatorių Fidelį. Jo tėvas buvo turtingas cukraus plantacijų savininkas — sūnui galėjo duoti gerą auklėjimą. Fidelis Castro baigė jėzuitų aukštesniąją mokyklą ir Havanos universitetą daktaro laipsniu. Pasidarė advokatu. Matė, kad Kuboje reikia socialinių reformų ir kad Batistos diktatūra yra per kieta, bet iš Fidelio mokslo ir nusistatymo, kai jis pasidarė revoliucioninku, išbyrėjo jam visi krikščioniškos moralės principai. Šiandien Fidel Castro yra žiauresnis ir negailestingesnis savo krašto engėjas ir žudytojas, negu buvo Batista. Jo žadėta laisvė ir demokratija seniai išgaravo vadinamoje "socialistinėje valstybėje". Nuo 1959 sau-

sio, kai atėjo valdžion su ginklu, sušaudė jau arti 1,000 žmonių. Tik paskutinį mėnesį — 20. Tokie "darbai" saiko nežino ...

Castro šeimoje ne visi užaugo tokie išsigimėliai. Vyresnysis brolis Ramonas tebevaldo šeimos plantaciją rytinėje Kubos provincijoje. Yra savo brolio Fidelio nemalonėje dėl to, kad tasai "šeimos išgama" viešai iškritikavo. Fidelis tačiau nebedrįsta brolio šaudyti. Užstoja pamotė Lina Ruz. Tėvas yra miręs. Fidelui buvo jau 15 metų, kai tėvas antru kartu vedė (1942). Pamotė nebeleidžia šeimos ūkio nusavinti ti. Vieną kartą net pagrasino: ginsianti ginklu, nors ateitų ir pats posūnis. Sesuo Emma, reta Kubos gražuolė, iškėkėjo už turtingo meksikiečio ir iš Kubos išsikėlė, negalėdama pakęsti dviejų brolių — Fidelio ir Raulo — siautėjimų. Vestuvės įvyko Havanos katedroje. Brolis norėjo, kad būtų kurioje nors kitoje bažnyčioje, nes katedros nekenčia, bet sesuo neužsileido. Castro žmona — Mirta Diaz Balart, kurią jis vedė 1948 dar studentaudamas, išsiskyrė 1953, kai vyras palinko į brutalius darbus. Būdamas advokatas, sūnų Fidelitą sau išsikovojo. Dabar norėtų taip padaryti su visais vaikais: atimti juos iš tėvų nuo 6 metų ir auklėti "valstybiškai". Nuo revoliucijos dienų gyvena su meiluže Cecilija Sanchez. Ir čia moralinius principus sulaužė.

Popiežius Jonas XXIII, rugsėjo 20 kalbėdamas 5,000 maldininkų savo vasarinėje Castel Gandolfo, su dideliu skausmu prisiminė Katalikų Bažnyčios persekiojimą Kuboje. Nurodė, kad Kuboje kunigų skaičius sumažintas daugiau negu per pusę, o seserų vienuolių mažai beliko. Praėjusią savaitę ištremtas vienas vyskupas ir 135 kunigai. Kiti suimti arba ištremti anksčiau. Manoma, kad

EMMA ir brolis Ramonas.

AR TEKO GIRDĖTI, KAD:

Walteris Ulbrechtas, Maskvos pastatytas Rytų Vokietijos priekyje, 1931 Berlyne, Friedrichshaim rajone, kalbėjo nacionalistų — hitlerininkų mitinge. Tačiau, kai Hitleris atėjo valdžion 1933, tam partiečiui, kuris vadinosi "draugas Zelle", pasvilo padai ir jis nukūrė į Sovietų Rusiją.

Gruzinas Stalinas, prispaustas vokiečių, kurie jau siekė Maskvą, 1941 lapkričio 6 po-

žeminėje Majakovskio stotyje ragino kareivius eiti miesto ginti, primindamas senuosius Rusijos carus ir karo vadus kaip pavyzdį didvyrių, bet neužsiminė nė vieno bolševiko.

Leninas dar 1920 metais, kai bolševikai buvo jau įsigalėję, antrą kartą išleido savo studiją apie kapitalizmą ir kolonializmą. Tiek pirmuoju atveju (1916), tiek ir antruoju Rusiją priskaito prie didžiųjų kolonialinių valstybių. Pirmoji eina Anglija, antroji — Rusija: 7,4 milijonai kolonizuotų kv. km., 33,2 mil. gyventojų. Suminima Azija, Suomija, Ukraina, Pabaltijo kraštai.

Žodis priklauso buvusiom įžymybėm

D. Eisenhoweris, buvęs JAV prezidentas: "Dabar aš vėl pramokau, kaip pačiam skambinti telefonu". Bet vieną kartą pakambinęs, išgirdo balsą: "Gaila, jūs suklydote".

W. Churchillis, buvęs Britanijos premjeras: "Muzėjui pagamino mano vaškine statulą, kuriai sako, trūksta plaukų. Gaila, kad aš jai negaliu pakolinti savų".

Janio da Silva Quadros, buvęs Brazilijos prezidentas: "Dvidešimties amžius yra ideologijų krematoriumas". Ir pakūrė Brazilijoje gaisrą, kad išliupsnotų bolševikinę ideologiją, kuri degina visas kitas.

Iš profesorius į kluonus Michigano universiteto docentas Charles X. Boaz, filologas, padėjo profesorius rūbą ir užsilviko cirko juokdario

maišą, sudaręs sutartį su "Penney Brothers" cirku. Profesorius pastebėjo, kad dėstydamas studentams kalbotyros mokslą, daugiau juos juokino, negu mokė. Tuo būdu atrado savo "genijų". Pirmame jo pasirodyme cirke publikos buvo sausakimšai. Bet tai buvo daugiausia jo buvę studentai. Nežinia tiksliai, iš ko jie šaipėsi: iš buvusio savo profesoriaus išdaigų ar iš to, kad mokslas kartais veda ir ... į cirka.

Kada išvažiavai iš Amerikos? Alan Shepardas, amerikietis astronautas, pakilęs į erdvę iš Floridos, nusileido prie Bahamo salų, kurios yra jau už JAV sienos. Kai iš ten plaukė į Amerikos krantus, ir jis munitėje paklaustas: "Kada išvykai iš JAV". Lakūnas užrašė: "1961 gegužės 5".

CRANE

SAVINGS AND
LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th St. Tel. Lafayette 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING

4 1/4%

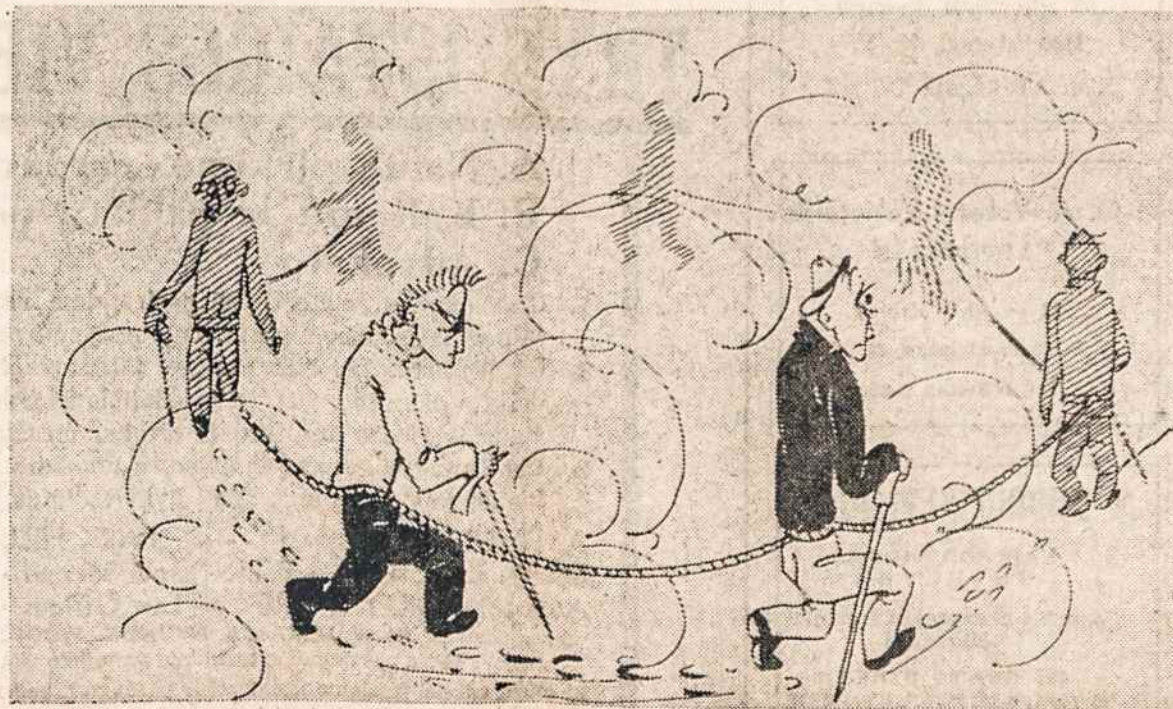
NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS

Mokami nuo vasario 1 d., 1960

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.

Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 8 p.p.
ANTRAD. ir PENKTAD. .... 9 v. r. iki 5 p.p.
SEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d.; Trečiad. uždaryta.

KOMUNISTŲ valdomuose kraštuose kaliniai išleidžiami pasivaikščioti.

REPUBLIC
Liquor Store, Inc.,
322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: EV 7-2089
JURGIS J. JOKUBAITIS,
Manager
Didelis pasirinkimas
įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų
šventėms bei kitokioms progoms

Namų pardavimo bei apdraudimo reikalais kreipkitės
INSURANCE - REAL ESTATE
JOHN ORMAN AGENCY
110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. Virginia 6-1800

ROMAN FUNERAL CHAPEL
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
CHARLES J. RAMANAUSKAS
1113 Mt. Vernon St. Philadelphia 23, Pa.
POplar 5-4110

CARROL FUNERAL HOME, Inc.
PETRAS KARALIUS, savininkas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS IR BALZAMUOTOJAS
74 Providence Street
WORCESTER, MASS
PL 4-6757 PL 4-1165

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS, jaunas ir puikus lietuvis
— naujose patalpose —
skausmo valandoje suteikia puikų patarnavimą
Edward A. Zigas FUNERAL HOME
540 East Street, New Britain, Conn.
Tel.: BA 9-2242 — 9-9336
Aptarnauja NEW BRITAIN, WATERBURY ir HARTFORD, Conn.

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS CHICAGOJE
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue — Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Ave. — Tel. LA 3-0440 - 9852
Ambulance patarnavimas dieną ir naktį

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Lietuvių Bendruomenės New Yorko apygardos suvažiavime pereiną šeštadienį, rugsėjo 23, buvo atstovaujamos 7 apylinkės. Po sėkmingų suvažiavimo darbų ir gausių sveikinimų buvo išrinkta nauja apygardos valdyba, į kurią įėjo A. Maceika, R. Kezys, Z. Jurys, A. Vakselis, A. Varnas, K. Bačiauskas ir A. Šetikas. Suvažiavimo darbai baigti literatūros vakaru. Savo poezijos skaitė Juozas Tysliava, Romas Kisieliūsis, Kotryna Grigaitytė, O. Balčiūnienė, L. Zitkevičius, Pr. Naujokaitis, L. Andriekaus poeziją skaitė aktorius E. Liogys. Beletristų tebuvo vienas Paulius Jurkus. Vakariui vadovavo P. Naujokaitis. Jis padarė pradžioje pranešimą apie knygos skaudų kelią skaitytojo beieškant. Vakaras pradėtas su 40 dalyvių, vėliau prisirinko apie 70.

Apreiškimo parapijos Amžinojo Rožančiaus Dr-ja rengia laimėjamą vakarą spalio 8 parapijos salėje. Pradžią 4 val. popiet. Pelnas skiriamas šv. Pranciškaus seserim paremti. Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

Vokietijos lietuviams Balfas išsiuntė 30.000 svarų pupų, kurias davė Amerikos vyriausybė.

Marijona Pajaujienė, 94 m., palaidota iš Apreiškimo par. bažnyčios rugsėjo 12 šv. Karolio kapinėse.

Zigmąs Masilionis, 42 metų, gyvenęs 1815 Centre St., Brooklyn, N. Y., palaidotas rugsėjo 16 iš Apreiškimo par. bažnyčios šv. Karolio kapinėse.

STEIGIAMAS FONDAS A. SKĖMOS RAŠTAM ISLEISTI

Rašytojui Antanui Škėmai tragikai žuvus, norinčiųjų pagerbti ir išsaugoti jo kūrybą lietuvių tautai paslaugomis yra steigiamas Antano Skėmos raštų išleidimo fondas. Į laikinąją fondo organizacijos komisiją įeina: inž. Valdas Adamkavičius, dr. Vytautas Kavolis, rašyt. Julius Kaupas, rašyt. Marius Katiliškis, adv. Algimantas Keželis, rašt. Algimantas Mackus, rašyt. Henrikas Nagys, rašyt. Kostas Ostrauskas, dr. Jonas Valaitis.

Išnuomojamas butas 5 gražių kambarių East New Yorke prie gero susisiekimo. Butas su visais patogumais. Skambinti EV 5-4394.

Neseniai atvykusi iš Lietuvos moteris ieško kambario. Galėtų gyventi drauge su kita moterim. Skambinti GL 5-7281.

Motėrų Sąjungos 29 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks rugsėjo 26, antradienį, 7 v. v. Apreiškimo parapijos salėje. Prašomos visos narės dalyvauti. Susirinkimas turėjo įvykti rugsėjo 20, bet dėl blogo oro buvo atidėtas. Metinė vakarinė bus spalio 1 d., 4 val. popiet. Apreiškimo parapijos salėje.

J. Matulaitis, lietuvių darbo kuopos vadovas Vokietijoje, savo atostogas praleido Montrealyje, Toronte ir keliose JAV vietovėse. Per New Yorką jis grįžta atgal į Vokietiją. Šiuo metu V. Vokietijoje yra dar keturios lietuvių kuopos, dirbančios amerikiečių kariuomenės žinioje.

Jokūbas Stukas, Lietuvos atsiminimų radijo vedėjas, spalio 1 vyksta į Niagara Falls, N. Y., kur lietuvių šv. Jurgio parapijos salėje kalbės apie paverttą Lietuvą ir rodys filmus, padarytus savo kelionėje po Lietuvą.

Birutė Rimgailienė išvyko į Čikagą aplankyti savo bičiulių. Grįžta kitos savaitės pabaigoje.

Balfo centro valdybos posėdis bus rugsėjo 27, trečiadienį, 7 v. v. Balfo centro patalpose.

Iš Vokietijos į New Yorką rugsėjo 22 atskrido Vytautas Stražnickas, žmona Monika ir duktė Regina. Jie buvo ištrėmti į Sibirą ilgiem metam. Vėliau grįžo į Lietuvą, iš kur pasisekė išvažiuoti į Vokietiją. Iš Vokietijos juos atsiėmė kun. V. Martinkus; kelionę tvarkė Balfas.

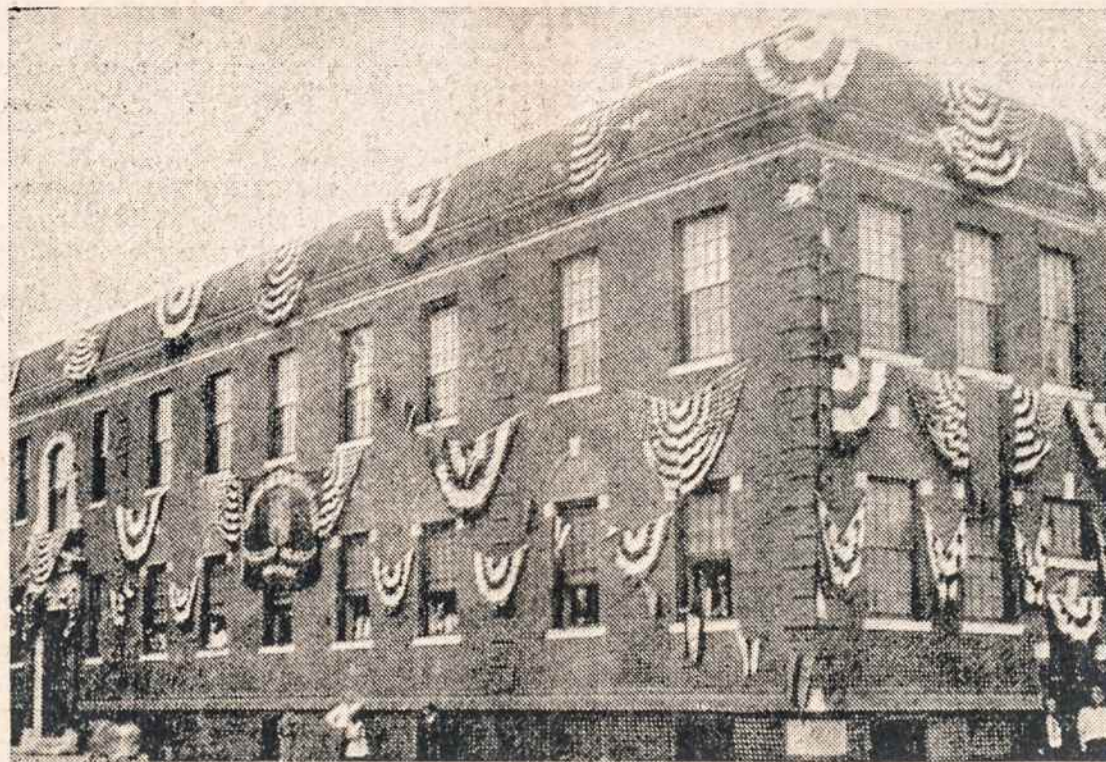
Dalia Bulgarytė, pavasarį išlaikiusi daktarinės egzaminus, dabar rašo disertaciją iš organinės chemijos jėzuitų vadovaujame Fordhamo universitete.

Rudens ekskursija autobusu į Auriesville, N. Y., ir į Howes Caverns, organizuojama Darbininko administracijos, įvyksta spalio 15. Tą dieną 7 v. T. pranciškonų koplyčioje bus mišios, po jų tuoj išvažiuoja autobusas. Kelionės reikalais kreiptis į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, tel. GL 5-7281, vakarais GL 5-7068.

Aukos Darbininkui Cecilija Strow - Straždauskienė, iš Bostono, laimėjusi 100 dol. Darbininko piknike, laikraščiui paremti paaukojo 50 dol.

Teklė Stuper - Sturienė iš Flushing, N. Y., Darbininko skaitytoja, laimėjusi 150 dol., auką.

Už aukas nuoširdžiai dėkoja Darbininko Administracija

AMERIKOS lietuvių piliečių klubo namai Brooklyne, papuosti vėliamais.

Amerikos lietuvių piliečių klubo jubilėjinis banketas

Lietuvių Amerikos Piliečių Klubas (LAPK), įsteigtas 1907, prieš ketverius metus atšventė 50 metų sukakties jubilėjų. Siemet mini 30 metų, kai įsigijo namus. Ta proga spalio 28 ruošia jubilėjinį banketą.

Klubas nuo susiorganizavimo dienos stengėsi padėti savo nariams tapti JAV piliečiais, ragino išlaikyti savo lietuviškumą, skatino tarpusavio meilę. Tam tikslui apie save subūrė gražų būrį Brooklyno lietuvių. Sumanius klubui įsigyti nuosavus namus 1930-31, sutelkė aplink save ne tik siuvėjų unijos lietuvių 54 skyrių su 15,000 dol. kapitalu, bet taip pat ir šv. Jurgio draugiją su 15,000 dol. Paskola buvo skirta namo statybai, inventoriui įsigyti. Klubui išpuošti kvietė Brooklyno ir apylinkės prekybininkus. Jie visi atėjo į talką. Tų prekybininkų vardai yra įrašyti žalvarinėje lentoje klubo prieangyje.

Anais 1930-31 metais Brooklyne buvo nuomonė, kad lietuvių negali vieninti dirbti. Bet lietuvių klubas kaip tik dirbo vieninai. Jis pasistatė nuosavus namus ir visas paskolas iki cento išmokėjo.

Tiesa, iš klubo pasitraukė siuvėjų unijos 54 skyrius, nes

IESKO

Duktė Lietuvoje **Ona Mačiūtė Filipavičienė** ieško savo motinos Aleksandros (buvusios Mačienės) antrą kartą ištėkusios Urbonienės. Prieš 40 metų gyveno New Yorke ar arti jo. Su antru vyrų turėjo 8 vaikus; vienas sūnus Povilas, viena duktė Veronika. Ir ieško savo sesers Stasės Mačiūtės, kuri su motina kartu atvažiavo į Ameriką. Ieškomosios pačios ar kas žino, prašom rašyti šiuo adresu: Ona Filipavičienė, Patirėlių kaimas, Raudėnų paštas, Kursėnų rajonas, Lietuva — USSR. Arba: Mrs. E. Roman, 107 Ames St., Brockton, Mass.

Stephen Bredes, Jr

ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. APlegate 7-7083

C. A. Voket - Vokietaitis

ADVOKATAS
41 — 40 74th St.
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

A. ANDRIUSKEVIČIUS

LAIKRODININKAS
- JUVELYRAS
Auksas, Sidabras, Deimantai
Laikrodžiai
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y. EV 4-2318

juos vertė A.C.W. unijos vadovybė. Siuvėjai gi turi savo namą. Šv. Jurgio draugija jau likvidavosi. Senesnieji lietuvių vieni išmirė, kiti išsikėlė į priemiesčius. Lietuviškas judėjimas Brooklyno centre ėmė mažėti. Nors klubas skolų neturi, bet jo apyvarta sumažėjo. Sumažėjo ir narių skaičius. Seniau renkant į valdybą, kandidatų netrūkdavo; dabar vos galima pripašyti, kad apsiimtų vadovauti.

Klubo vadovybė ir visi direktoriai vėl nori išjudinti organizacijas ir atskirus asmenis, kad labiau susidomėtų klubu. Kas rengia vestuves, pokylius, susirinkimus, diskusijas, turėtų kreiptis į klubą, 280 Union Ave.

Spalio 28 klubas rengia 30 metų sukakties minėjimą, kaip pastatytas nuosavas namas. Jei-gu anuomet buvo susibūrę tiek daug žmonių namo statybai, tai ir dabar kviečiami visi į jubilėjinį banketą. Ten ne tik pasilinksminsimė, bet ir pakalbėsime, kaip geriau klubą išlaikyti ir jį praplėsti.

PRANAS VAITUKAITIS, Brooklyno lietuvių piliečių dr-jos pirmininkas ir klubo vedėjas.

Komiteto narys

Šeštasis baltų koncertų sezonas

Baltų amerikiečių draugija Naujoje Anglijoje pradeda Bostone šeštąjį koncertų sezoną. Tų koncertų tikslas yra supažindinti amerikiečių visuomenę su lietuvių, latvių ir estų muzikos menu ir jo išpildytojais. Koncertai būna Jordano geroje salėje. Per praėjusius penkis sezonus čia jau koncertavo visa eilė pabaltiečių solistų bei instrumentalistų. Siemet yra pakviesti: lietuviams atstovauti sol. Arnoldas Voketaitis, latviams — smuikininkė Norma Auzin ir estams — taip pat smuikininkė Celia Aumere. Koncertų serija pradėdama spalio 27. Pirmoji pradeda smuikininkė Norma Auzin.

Norma Auzin yra gimusi Brooklyne. Groti smuiku pradėjo dar būdama visai vaikas. Mokėsi pas Ivaną Galamianą lankydamą Julliardo muzikos mokyklą, o vėliau pradėjo groti Julliardo simfoniniame orkestre. Nuo 1951 ji jau grojo Brooklyno muzikos akademijoje, 1952 kaip solistė dalyvavo pabaltiečių muzikos festivalyje Carnegie salėje. Ten pat, rečitalinėje salėje, 1953 buvo jos vienos pirmasis debiutas, sutik-

NORMA AUZIN, latvių smuikininkė.

tas labai palankiai. Didieji New Yorko dienraščiai — New York Times ir Herald Tribune — pagyrė: "Jos tonas yra šiltas ir skambus (NYHT). Yra jau koncertavusi daug kur Amerikoje ir Kanadoje.

Bilietus jau dabar galima įsigyti. Visiems trim koncertams nuo 3 iki 5 dol., vienam — nuo 2.75 iki 1.80. Galima užsisakyti adresu: The Baltic American Society, 190 Beacon St., Boston 16, Mass.

BOSTONO ZINIOS

Mažosios Lietuvos reikalais Bostone lankėsi Martynas Bračas iš New Yorko, Lietuvos Tyrimo Instituto pirmininkas. Institutas dabar yra išspausdinęs jau antrą knygą vardu "Mažoji Lietuva". Netrukus bus galima kiekvienam įsigyti. Pažindami Mažąją Lietuvą, daugiau pažinsime ir Didžiąją Lietuvą — Lietuvos valstybę.

Laimėjo 100. Darbininko laikraščio Brooklynė loterijoje 100 dolerių laimėjo bostonietė Cecilija Strazdienė - Strow, 72 m. amžiaus pensininkė, gyvenanti 328 E. St.

Bažnytinis choras, kompoz. Jeronimo Kačinsko vadovaujamas, per vasarą praktikų neturėjo. Rugsėjo 21, ketvirtadienį, susirinko pirmos poatostoginės praktikos bažnyčios salėje ir turėjo draugišką vakarėlį.

Šv. Tėvo reikalams pereiną sekmadienį, rugsėjo 17, lietuvių bažnyčioje buvo rinkliava. Lėšos bus įteiktos šv. Tėvo 80 metų amžiaus sukakties proga, kaip skelbiama Bostono kardinolo laiške tikintiesiems.

Dr. Juozo Antanėlio, vasarą mirusio So. Bostone, atminimui Liet. Pil. klubas lietuvių parapijos bažnyčiai įteikė lėkštelę komunikai dalinti. Velionis, akių gydytojas, jaunystėje buvo labai veiklus lietuvių tarpe. Bet ir dabar dar, kol buvo gyvas, gražiai padainuodavo lietuvių pobūviuose.

Misijos truks tris savaites šv. Petro bažnyčioje, prasidėdamos spalio 8, 7:30 val. vakare. Smulkus išaiškinimas yra šv. Petro par. biuletenio Nr. 38, rugsėjo 7 d.

Lietuvon siuntinių jau kuris laikas labai sumažėjo. Taip pat daug kas nusiskundžia, kad iš Lietuvos laišškai pradėję per ilgai eiti arba net ir retai teateina.

Mirusieji. Po gedulingų šv. Petro bažnyčioje pamaldų palaidoti:

Viktoras Kalen (rugsėjo 11) 66 m. Velionis gyveno 1506 Columbia Rd., So. Boston. Nuliūdime paliko žmoną. Palaidotas šv. Mykolo kapinėse.

Marijona Juodaitienė (rugsėjo 11) 87 m. Velionė gyveno 317 W. 3 St. Nuliūdime paliko vyrą, du sūnus ir dukterį. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Pranciška Kriauciūnienė (rugsėjo 16) 60 m. Velionė gyveno 149 W. 8 St. Nuliūdime paliko vyrą, du sūnus ir seserį. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

Mykolas Miklušis (rugsėjo 16) 69 m. Velionis gyveno 373 Centre St., Dorchester. Nuliūdime paliko du brolius Lietuvoje. Palaidotas N. Kalvarijos kapinėse.

RADIJO PROGRAMOS

NEW YORKE ir BOSTONE

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIJO VALANDA

Direktorius
JOKŪBAS J. STUKAS
WEVD - 1330 kil. 97.9 mg. FM
New York, N. Y.
Šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. popiet.
Raštine: 1264 White Street
Hillside, New Jersey
Tel. Waverly 6-3325

BOSTONO LIETUVIŲ RADIJO VALANDA

Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

LAISVĖS VARPAS

Vedėjas
P. VIŠCINIS
Sekmadieniais 8-9 val. ryte
AM bangomis 1190 kilociklų
FM bang. 105.7 megaciklų
is
WKOX, Framingham, Mass.

RADIJO PROGRAMA

Seniausia N. Anglijoje
Vedėjas
STEP. MINKUS
Boston, Mass.
WLYN — 1360 kilocycles
Sekmadieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

Priemniausiomis kainomis su labai gerom išsimokėjimo sąlygom ir pristatymu į vietą iš ONOS IVASKIENES

BALDŲ KRAUTUVĖS

galima gauti butui modernišką baldai, įvairios lempos, vaikams lovučės, virtuvės reikmenys ir k. LITHUANIAN FURNITURE CO. 366 West Broadway, So. Boston 27, Mass. Off. Tel.: AN 8-4618 Res.: AN 8-5961

Krautuvėje galima gauti DARBININKŲ, pratęsti prenumerata arba užsisakyti naujai.

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNISKA KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS — Directorius
ALE. BALTRONAS - BALTON
— Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS - Šalinskas

LAIDOJIMŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.

Sutelkiam garbingas laidotuves Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija
Tel. Virginia 7-4499

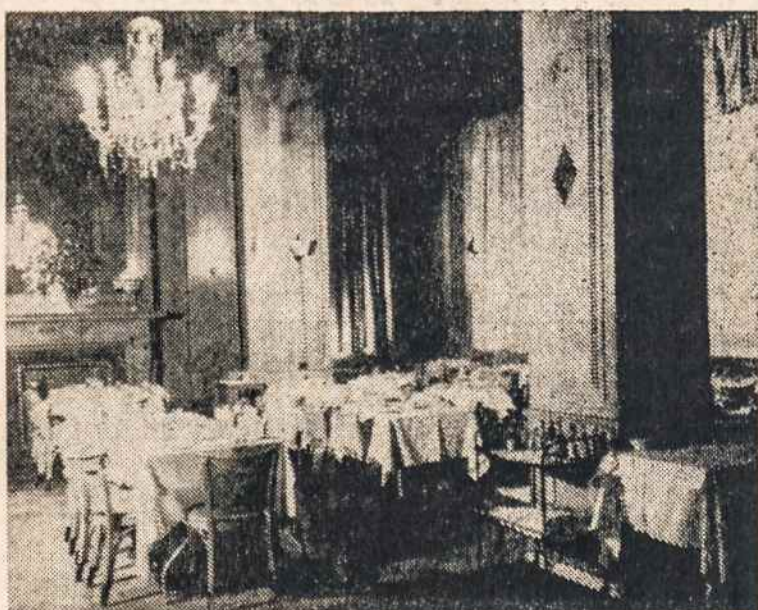
VAITKUS

FUNERAL HOME
197 WEBSTER Ave.
PRANAS VAITKUS
LAIDOJIMŲ DIREKTORIUS
ir BALSAMUOTOJAS
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška kopyčia šermenių dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemliausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

FESTIVAL RESTORANAS IR BARAS

VACYS STEPONIS, savininkas
40 East 26th Street, New York City, N. Y.
Tel. MU 3-2928
GERI PIETŲS IR VAKARIENĖS — JAUKUS BARAS

Salės vestuvėm, susirinkimam ir kitiem pobūviam
Salėje gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŲ SUSIRINKIMAMS SALĖ NEMOKAMAI
Mielai kiekvienas bus sutiktas

Kam eiti pas svetimus?

— Jei pas savus yra

TRYŠ ĮSTAIGOS VIENAME NAME

A. Namų pirkimo - pardavimo ir apdraudos
B. Kelionių ir pakietų persiuntimo
C. Advokato

- Čia Tamstos rasite didelį pasirinkimą namų, sklypų, apartamentų ir taipogi žemiausiomis kainomis padaryti reikalingą apdraudą ir taksus.
- Čia Tamstos galėsite pasiūsti į Lietuvą ir kt. kraštus netik nuosavų daiktų pakietus, bet ir prieinamiausiomis kainomis pasirinkti aukščiausios rūšies angliškių ir kitokių medžiagų.
- Čia Tamstos gausite iš žymaus advokato teisinius patarimus ir palankiausias sąlygomis Jūsų bylų vedimus.

A. PETERS (Petrauskas) — PARK HILL REALTY — VI 3-1477
DR. A. ZARSKUS — Baltic Parcel Service - Travel Bureau — VI 6-3330
Advokatai GREY & GREY — Law Offices — VI 6-7040
84-17 JAMAICA AVENUE, WOODHAVEN 21, N. Y.
(Prie pat Jamaica traukinio sustojimo vietos — Forest Parkway)
Šį mūsų adresą prašome išsikirti ir pasaugoti, kad reikalui esant lengvai surastumėt.